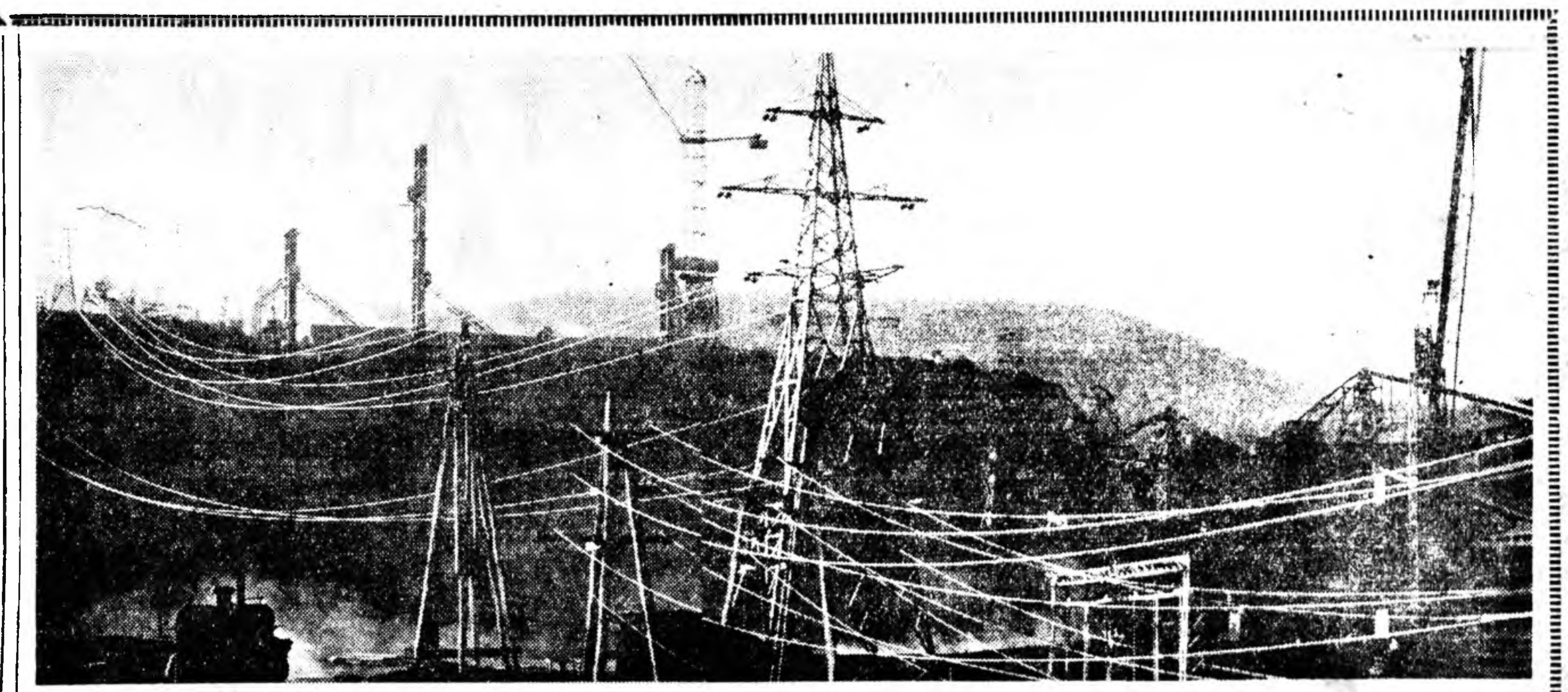
БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган.

41-дэхи жэлээ гарана. № 160 (10528) | 1964 оной июлиин 8, среда | Сэн 2 мүнгэн

Красноярска ГЭС-эй барилга дээрэ экскаваторнуудай, томо самосвалнуудай абяан замхана-гүй. Урда тээнь Енисейн оёор байһан талмай дээрэһээ үдэр бүхэндэ хэдэн мянган кубометр элһэ шорой гаргагдана. Бетонщигууд урда мэтэ баатарлигаар ажаллана. Бетон шудхаха һарын түсэбүүдые олон бригаданууд үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Красноярска ГЭС-эй барилгын түхэл.

ТАСС-ай фотохронико.

КОММУНИС ҮЗЭЛ ҺҮЗЭГТЭЙ ЭБСЭШЭГҮЙ

Нёдондо эгээ үбһэ хуряалгын үеэр Эгэтын «Дружба» колхозой хэдэн гэшүүд бүхэли үдэрөөр үгы болошоо һэн. Хожомынь мэдэхэдэ, тэдэнэр обоо тахилгада ябашаһан байгаа. Нимэ юумэ болохоёо байна гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье, партийна организациин секретарьшье мэдээгүй байһан.

Имэрхүү ушарнууд мүнөө жэлдэшье баһал үзэгдэнэ. Һаяхан Хяагтын аймагта Бүрэн Хаан гэжэ уула тахилга болоо. Тахилгада яһала олохон хүн ойро-тойроной колхоз, совхозуудһаа суглараа гэхэ.

Уула, лусад, обоо тахилга гэхэ мэтын мүргэлнүүд манай зоной дунда бурхан шажанда шүтэдэг; һүзэгшэ хүнүүдэй үшөөл бии байһыень харуулна. Мүргэл һүзэг хэдэг хүнүүд ехэнхидээ наһатай, соёл болбосоролооро гээгдэнги, үзэг ном мэдэдэггүй зон байдаг. Гэбэшье бурхан тахидаг хүнүүдэй дунда заримдаа залуушуул, мүн эрдэм һургууляараа эгээ гээгдэнги хүн гэхээр бэшэ зон дайралдана. Һая Ивалгын дасанда зунай мүргэлэй болоходо хэдэн залуу хүнүүд, илангаяа басагад байлсаа, эдэнэр аяар Яруна, Хэжэнгэ, Түнхэнһөө ерэһэн байба.

Элдэб янзын хурал мүргэл, обоо уула тахилга олохон хүнүүдые ажал хүдэлмэриһөөнь һаатуулжа, ниитын хэрэгтэ нилээд тойбо татадаг байһаниинь мэдэжэ бэзэ. Зүгөөр имэ ябадалай хорониинь ганса энэ бэшэ. Лама, бөөнэр, мухар һүзэгшэ үбгэд, хүгшэд эдэ мэтын мүргэлые хэрэглэжэ, шэнэ шэнэ хүнүүдые һүзэгтэй болгохо, бэе тээшээ татаха гэжэ оролдодог, тиигээд зарим ушарнуудта тиигэжэ шададагшье байна. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэлдэ эндэ-тэндэ болоһон лусад тахилга абаад үзэе. Энэ жэлнай бороотой хуратай, ехэ һайн жэл боложо байна. Эрдэм ухаатан мүнөө жэл имэ байха гэжэ үни урид хаража хэлэһэн байгаа, тиигээд энэнь хуу баран зүб болоно. Үшөө саашадаашье бороотой байха. Энэ хадаа бурханай абарал бууһан, мүргэл һүзэг хэһэнһээ болоо бэшэ, харин байгаалиин ёһо табиланһаа болоно. Тиимэл хадань эрдэм ухаатан байгаалиин ёһо табилан шудалжа мэдээд, урид хэлэжэ шададаг байна бшуу. Гэхэтэй хамта, энэ хабартаа лусад тахиһан үбгэд баһал биднэй хүшэлһэнһөө бороотой һуунабди гэжэ хэлсэдэг байха юм байна.

Бурхан тахилда шүтэхэ, һүзэглэхэ ябадал эндэ хэлэгдэһэнһээ гадна, мүн зарим хүнүүдэй байра байдалда, ажал хүдэлмэридэ, үзэл бодолдо ехэ тойбо татана, хоро хүргэнэ. Һүзэгшэ хүн алибаа шэнэ юумэһээ дальдардаг, холододог, үүсхэл эрмэлзэлгэ үгы байдаг, хуушанай заншал абари дахадаг шуу. Имэ хүнэй бүлэ гэртэхэниинь доромжологдожо, даруулжа байдаг. Бурханда шүтэхэ, һүзэглэхэ ябадал тиимэ болохолоороо манай урагшаа дабшаха, эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ, улад зоноо материалистическэ үзэл бодолтой болгохо хэрэгтэ ехэхэн түбэг тойбо татана. Эгээл имэһээнь манай парти болбол бүхы арад зоноо коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгоёо бэелүүлхэдэ, шажан бурханда эсэргүү хүдэлмэриие, хүн бүхэнөө һүзэггүй болгохо хэрэгые ехэ удхатай гэжэ тоолоно.

«Бурханда шүтэхэ, һүзэглэхэ ябадал хадаа зохёон байгуулхы ухаан бодолоо, үүсхэл эдэбхеэ дэлгэрүүлэн хэрэглэхэ хэрэгтэнь зарим совет хүнүүдтэ түбэг татана. Тиимэһээ коммунис хүмүүжүүлгэ гэзэгнай хүн зоноо һүзэггүй болгохо гэһэн зорилго табилсана»,—гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ һэн.

Дээрэ хэлэгдэһэн ушарнууд манай эндэ үсөөн даа. Һүүлэй үедэ партийна организацинууд, соёл болбосоролой зургаанууд—клуб, соёлой байшан, библиотекэ болон һургуулинууд гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг, шажан бурханай, мухар һүзэгэй хоро тэмые тайлбарилжа үгэдэг болоо. Энэ хэрэгтэ эрдэм ухаанай болон мүнөө сагай техникын туйлалтануудые арад зоной дунда нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри ехэ туһатай байна. Жэшээлхэдэ, Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой соёлой байшан энэ талаар яһала һайн юумэ хэнэ. Эндэ хими, физикэ, биологиин багшанар байгаалиин ёһо табилан тухай лекци, хөөрэлдөө хэдэг. «Юрэ бусын үзэгдэл» гэһэн темээр химическэ, физическэ туршалга хэдэг байна. Мүн эндэхи партийна организаци, агитаторнууд һүзэгшэ хүнүүдэй дунда тус тустайнь ойлгуулам-жын хүдэлмэри ябуулна. Эдэ бүгэдэнь нилээд ашатай байна гэхэдэ зүб даа. Юуб гэхэдэ, Баянгол нютагта хэдэн жэлдэ обоо тахилга, сангарил мүргэл хэхэ гэһэн ябадал үзэгдөөгүй, гэртээ бурхан тахилтай айл гэжэ үгы болонхой.

Гэхэтэй хамта, бурхан шажантай тэмсэхэ хүдэлмэри олохон нютагуудта үшөөл муугаар ябуулагдана. Зарим партийна организацинууд энэ хүдэлмэриие хэрэгсээхээ болиноһон байна. Имэ газарта лама, бөөнэр, һүзэгшэ үбгэд, хүгшэд зоргондоо ороно. Дайнай урда тээ Дээдэ Ивалга нютагта гэртээ бурхантай айл гэжэ үгы шахуу болоһон байгаа. Обоо мүнхан тахилга үзэгдэдэггүй бэлэй. Теэд мүнөө болоходо эдэ бүгэдэ дахин һэргэшоо. Юуп болооб гэхэдэ, Ивалгын туршалгын-үйлэдбэриин ажахын партийна организаци, Улаан-Үдын хүдөөгэй партком шажантай тэмсэхэ ябадалые оройдоо орхижорхиһон байна. Тиихэдэнь хажуудаханань байһан дасангай ламанар өөрынгөө хэрэг хэжэл байха юм. Энэ жэшээ дээрэһээ харахада, **«социалис үзэл бодол нэбтэрүүлгын һуладаһан газартань буржуазна үзэл бодол нэбтэрхэ юм»** гэжэ В. И. Ленинэй зааһан заабари даншье зүб болоно даа.

Бөө шажанда буряад зоной дунда мүн лэ һүзэглэхэ ябадал нилээд олоор үзэгдэнэ. Һая Түнхэндэ Шаргай ноён гэдэгтэ мүргэл болоо гэнэ. Булаг лусадай эхеэр һэтэр, хии морин дүүрэшөө. Түнхэнэй аймагта, Байгалай Хүдэрэ гэдэг нютагта өөрөө нэрэ зүүһэн бөөнэр баһа бии болонхой. Эдэнь ямар зон юм аа6 гэхэдэ, архиншa залхуу, мэхэшэ гохошо улад байха юм. Одоол эдээнтэй тэмсэхэ гээшэ бараг аад, эндэхи партийна организацинууд бүри юумэ хэнэгүй.

Шажан бурхантай тэмсэхэ, һүзэгшэ мүргэлшэ зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэг саг зуурын зорилго бэшэ. Энэ хүдэлмэри үдэр бүри ябуулагдаха, хүн зоноо мухар һүзэгһөө мулталжа абахын тула бүхы арга хэрэгсэлээ хэрэглэхэ шухала. Тиихэдэ һүзэгшэ хүнүүдэй дунда тус тустайнь хүдэлхэ гээшэ илангаяа ехэ удхатай. Һаяхан Улаан-Үдэдэ болоһон лама, бөөгэй шажантай тэмсэхэ талаар семинар дээрэ энээн тухайда онсо тэмдэглэгдэһэн байна. Теэд бодоодшье үзэел. Холо ойрын фермэ, отара дээрэ нэгэ лама, бөө ябахадаа тэндэ һуудаг айлайда ороод, сайень уужа байгаад хөөрэлдэжэ һуухадаа, бурхан тухай дурдаад абадаг, үшөө мүргэл хаана болохоёо байһыень дуулгаад орхидог шуу даа. Тиихэдэнь манай атеистнүүд, бурхангүйшүүл мүн лэ энэ айлда ороо һаа, нигэжэ үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэнэгүй хаям даа. Ехэдээл һаа, клубта шажан тухай лекци болохо гэжэ дуулгана аабза. Теэд һүзэгшэ мүргэлшэ хүн клубта шажаниие харшалһан лекци дуулахаяа ерэхэгүй бшуу. Энэм нүгэл шэбэл гэжэ бодохо хаям.

Обоо лусад тахиха ябадалые болюулхань бараг. Манай совет хуулиин ёһоор, мүргэлэй байшан, дуган дасанһаа газаа тээ хамтын мүргэл хэхэ ябадал хорюултай. Энэ хуулиие партийна организацинууд, Совет засагай зургаанууд хүн бүхэндэ ойлгуулжа үгөөд, хэрбээ тиимэ мүргэлэй болоо һаань, энэ хуулиин ёһоор хэмжээ абадаг һаань, обоо лусад тахилга үгы болохо. Зүгөөр хүнэй ухаан бодолһоо һүзэгыень үгы болгохо гээшэ хүндэхэн, орёо хэрэг. Энэ зорилгодол партийна организаци, Совет засагай зургаан, соёл болбосоролой газарнууд, агитаторнууд, атеистнүүд багшанар бүхы хүсэеэ хандуулха уялгатай. Тиихэдэ һүзэгшэ мүргэлшэдтэй тус тустайнь ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар, оролдосотойгоор, даамгайгаар ябуулдаг болохо гээшэ эгээл шухала зорилго болоно.

Хэрбээ бүхы хүн зомнай материалис үзэлтэй болоод, хуушанай үлэгдэл, мүргэл һүзэг үгы болоод, мүнөө сагай зорилтые һайтар ойлгодог болоод байгаа һаань, коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэнай бүри урагшатай, бүри түргэн ябаха бшуу. Энэ һайн һайхан хэрэгэй түлөө оролдохоһоо хүндэтэй ажал юун байхаб даа!

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

[...]радай гэгээрэлэй талаар габьяа[...] байһанайнь түлөө РСФСР-эй һур[гуул]иин габьяата багшын хүндэтэ [нэрэ] зэргэ олгохо:

[1]. **Коноваловой** Михаил Ксенофонтовичто—Улаан-Үдэ городой 26-дахи [дунд]ан жэлэй һургуулиин һуралсалай талые даагша.

[2]. **Очирова** Цыпэ Санжиевнада—[Захаа]минай хүдөөгэй районой Үлэг[...]й найман жэлэй һургуулиин [багш]а.

[3]. **Попова** Васса Степановнада—Захааминай хүдөөгэй районой Михайловскын юрэнхы эрдэмэй, үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политехническэ дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша.

4. **Салдуева** Галина Ардановнада—ажалшадай депутадуудай Хориин районой (хүдөөгэй) Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай һургуулинуудай инспектор.

5. **Тулусоева** Надежда Арсентьевнада — Түнхэнэй хүдөөгэй районой Хэрэнэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ юрэнхы эрдэмэй, үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политехническэ дунда һургуулиин багша.

6. **Урнышева** Пелагея Никитичнада—Кабанскын хүдөөгэй районой Кабанска юрэнхы эрдэмэй, үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политическэ дунда һургуулиин багша.

7. **Ходарева** Софья Алексеевнада—Наушкиин юрэнхы эрдэмэй, үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политехническэ дунда һургуулиин багша, Гусиноозерск город.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ИГНАТОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1964 оной июлиин 6.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын багшанарай съезддэ хабаадагшад Улаан-Үдэ городой һургуулинуу[дай] һурагшадай уралан бүтээһэн зүйлнүүдэй выставкэ хаража байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЯРУУНЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

ГОЛ НАЙДАБАРИ—ТЕХНИКЭДЭ

Бэшүүрэй совхоз бүхы үбһэнэйнгөө 60 процентые машинын хүсөөр абахань. Гүйсэд оньһожоруулагдаһан 6 звено эмхидхэгдээ. Нёдондонойхиһоо 1,5 дахин ехэ үбһэн абтаха.

Урдань хура бороогой хомор жэлдэ халсагай сагаан байдаг эндэхи хада гүбөө, добо газар мүнөө үргэлжэ хүжэ ногоогоор хушагданхай.

Харин Гутай, Амгаланта, Ново-Сретинкэ нютагуудай өөрө газарай нуга сабшалан дээрэ үбдэгһөө өөдэ гарама үдхэн тунга ногоон гараад, эхэрэн долгилжо байха.

Энэ гансахан лэ сагай уларилай таарамжатай һайн, хура бороотой ехээр ороһоной ашаар үбһэ ногоон имэ элбэгээр гараа гэхэ болоо һаа буруу. Байгша ондо Бэшүүрэй совхозойхид сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула бага бэшэ ажал хээ. Бүхы 3.350 гектар гол сабшалангаа хабартаа хоёр дахин һайнаар уһалаа һэн. Гуурта, отара бүхэн байрадаа дүтэ шадарай газарта нагшэхэнье горитойгөөр гаргажа, тараатаа. Мүн үхэр малаа сабшалан дээрэһээ хабар эртэ гаргажа шадаа.

— Ногооной ургасаар тухайлхада, гектарай 17—18 центнер үбһэн лаб абтаха гээд найданабди. Хээрын үбһэнэй ехээр ургахада зарим сабшалангай га бүриһөө 23—30 центнершье гараха газар бии,—гэжэ совхозой главна агроном В. М. Коршунов хөөрэнэ.

Совхозойхид энээнһээ урагша үбһэ тэжээлээр дуталдажа, тухашарлаг байһанаа хараада абан, мүн яруунынхидай үүсхэл дэмжэжэ, өөһэдынгөө арга боломжо тооложо үзөөд, мүнөө жэлдэ шадаал һаа ехэ үбһэ абахаар шиидэ. Хэрбээ нёдондо оройдоол 40 мянган центнер үбһэ абаһан һаа, байгша ондо ногоогой һайниие һамбаашалан, 71 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэнь. Тэрээнһээ элдэб таримал ургамал ногоо сабшажа, үшөө 20 мянган центнер шэмэтэй үбһэ абаха зорилготой.

— «Ургажа һууһан ногоогоо һайрхаһхаар, тэрэнээ һүрилжэ абаад һайрхаха» гэжэ зон хэлсэдэг аа6 даа. Тиимэһээ элбэгээр ургаһан ногоогоо хаһдараангүй, һогооборишье үлөөнгүй сабшажа абахын тула ехэтэ оролдохобди, — гээд совхозой главна зоотехник М. Е. Зимирев хэлэнэ.

Богонихон болзор соо үбһэ ехээр, һайн шанартайгаар абаха тэбэл, сабшалга, хуряалга дээрэ машина, техникын хүсэ үргэнөөр хэрэглэхэ шухала болоно.

Совхозойхид энэ жэлдэ бүхы үбһэнэйнгөө 60 гаран процентые машина, техникын хүсөөр абаха гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө эндэ үбһэ хуряаха тусгаар оньһожоруулагдаһан 6 звено хүдэлхэ юм. Оньһожоруулагдаһан звено бүхэндэ 1—1 тракторай стогометатель (үбһэ һүрилдэг түхеэрэлгэ), тармаһан үбһэ суглуулжа һүриин хажууда зөөхэ тракторай 4 волокуша, тракторай 3 навесной сенокосилка, мүн нэгэ ехэ тармуур гэхэ мэтэ техникэ даалгагдана. Звено бүхэндэ 14 хүн хүдэлхэ. Тэдэнэр үбһэ сабшаха, тармаха, зөөхэ, һүрилхэ хүдэлмэриие сүм машинын хүсөөр хэхэ байна. Гансахан лэ һүритэй үбһэ заһаха, нягтаруулан гэшхэхэ, нюруулха гар ажалда 2—2 хүн табигдаха.

Оньһожоруулагдаһан эдэ 6 звено 2.590 га сабшалан дээрэһээ 42,4 мянган центнер үбһэ 20 хүдэлмэриин үдэр соо хуряажа дүүргэхэ даабаритай. Ондоогоор хэлэбэл, звено бүхэн үдэрэй 300—150 центнер үбһэ һүрилхэ болоно.

— Үбһэ оньһон аргаар хуряахада алишье талаараа ашагтай. Жэшээлхэдэ, гараар сабшажа, һүрилһэн үбһэнэй центнер бүхэндэ 73 мүнгэ түлэнэбди. Харин машинын хүсөөр хуряажа абаһан үбһэнэй центнер бүхэндэ 25 мүнгэн түлэгдэнэ. Тиимэһээ тэрэнэй өөрынь үнэ сэн һураггүй хямда болоно бшуу,—гэжэ совхозой экономист Б.-М. Цыренов хэлэнэ.

Тиихэдэ эндэ морин косилка, гар хажуураар үбһэ сабшаха үшөө 9 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ хамта 14 морин косилка, 18 морин тармуур, 80 гаран гар хажуурнад үдэр бүри хүдэлхэ юм. Эдэ звенонууд баһал 20 үдэртэ 520 гектар газар морин косилкаар, 314 гектарынь гараар сабшажа, үбһыень сүм абажа дүүргэхэ зорилготой.

Мүнөө тэдэнэй 2 звенонуудынь Амгаланта гэжэ газарта тарялангай заха, буусын һуурииай халаахай сабшажа эхилээ. Бишыхан ногооной үшөө ургахые хүлеэд гэжэ июлиин 10-һаа үбһэндөө жэгдэржэ орохонь.

Звено бүхэнэй байха газарта гэр байра түхеэрэгдээ. Тэндэнь халуун эдеэн бэлдэгдэхэ. Үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, тэрэнэйнь дүн 10 хоног бүхэндэ гаргагдаад, түрүү һүури эзэлһэн звенодо эрье хони, 30 түхэриг мүнгэн шан үгтэхөөр хараалагдаа.

Совхоз энэ жэлдэ 18,7 мянган тонно силос дараха юм. Тэрэнэй ехэнхинь тусхай шулуун хашалтатай нүхэндэ хэгдэхэ байна. Мүнөө тиимэ 10 гаран нүхэн бэлэн болонхой.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени.

ХУРСА ХАЙШЫН МЭРГЭН ЭЗЭД

Зэдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта хониной ноохо хайшалалга түлэг дундаа. Энэ хүдэлмэри Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи отделенидэ һайнаар ябуулагдана. Тэндэ мүнөө 6000 толгой хонид (даабаринь 7200) хайшалагдаад байна. Үдэр бүхэндэ 500 хони хайшална.

Цырен-Доржи Ухиновай хүтэлбэрилдэг агрегадай Дыжит Цыденова, Соня Норбоева гэгшэд үдэр бүхэндэ 40—45 хони тус бүридөө хайшална. Эдэнэр июлиин 1 хүрэтэр хони хайшалалгаяа дүүргэхэ юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Нарийнай отделенидэ һургуулиин 7-дохи классай һурагшад ноохо хайшалалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, һурагшад Галина Раднаева, Цырен Вампилова, Мария Санжиева, Долгор-Сурун Баинова Оренбургын арга шудалһанай ашаар олон хони хайшална. Галина Раднаева үдэр бүхэндэ 70 хони хайшалжа, нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

В. МИХАЙЛОВ.

СИЛОС ДАРАЖА ЭХИЛЭЭ

Малай шэмэтэ һайн тэжээл болодог донник Шергиной совхоздо нютагжуулагдажа эхилһээр хэды жэл үнгэрбэ. Энэ ургамалые таарамжатай хурьһэтэй газарта саг соонь, зүбөөр тарибал, горитой ургаса хуряагдаха гэжэ эндэ мэдэхэ болонхой. 560 гектарта таригдаһан доннигойнь ургаса мүнөө яһала һайнаар гараа.

Гушаад хүнүүдһээ бүридэһэн тусхай бригада совхоздо эмхидхэгдээд, түрүүшынгээ үдэр 150-яад тонно силос доннигоор дараба. Гектар бүриин дунда зэргээр 80—90 центнер ногоон тэжээл хуряагдана. Силосэй ургамал хуряаха 6 комбайн, 8 автомашина, 7 трактор ябуулагдана.

И. БЫКОВ.

Кабанскын управлени.

Москваһаа мэдээсэнэ

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй делегаци Москва ерэбэ

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй делегаци июлиин 6-да Москва хани ёһоор айлшалжа ерээ. РРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүд Ион Георге Маурер, Эмиль Боднэраш, РРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд Леонте Рэуту, Александр Бырдэляну гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

Советско-болгарска хамтын хэлсээнүүдтэ гар табигдаа

МОСКВА, июлиин 4. (ТАСС). Июлиин 2-һоо 5 болотор болоһон экономическа болон научно-техническэ харилсаан тушаа советско-болгарска правительствануудай хоорондын комиссиин нэгэдэхи заседаниин протоколдо мүнөөдэр Москвада гар табигдаа.

ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛЭЙ АЯНШАЛГА ДҮҮРЭБЭ

Н. С. Хрущев Дани, Швеци болон Норвегидэ аяншалаад, Москва бусаа

Нинеэлэй Белорусска вокзал. Дани, Швеци болон Норвегидэ гурэн түрын хэрэгээр аяншалаад, Москва бусажа ерэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые москвагайхид хани халуунаар угтаа.

Советскэ правительствые толгойлогшын һайн һайхан сэдьхэлээр аяншалгын хойноһоо совет хүнүүд, дэлхэйн үргэн олониитэ арбан юһэн үдэрэй турша соо угаа ехэ анхаралтайгаар ажаглан хаража байгаа. Нүхэр Н. С. Хрущевые, тэрээнтэй сүг ябалсаһан хүнүүдые Скандинавиин оронуудай правительствануд, Даниин, Швециин, Норвегиин арадууд хани халуунаар угтаа. Совет арад амгалан тайбанаар, хани барисаатайгаар ажаһуухые эгээн эрхим хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохые эрмэлзэнэ гэжэ Н. С. Хрущевой мэдүүлхэдэнь, тэрэнь хаа хаанагүй ехээр һайшаагдадаг байгаа.

Советскэ правительствые толгойлогшын аяншалга ленинскэ сэсэн мэргэн гадаадын политикын шэнэ илалта, эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоно.

...Тусхай поезд перрондо хүрэжэ ерэнэ. Нүхэр Н. С. Хрущев вагонһоо гараад, партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшадтай гараа барилсана.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд, гүрэнэй ажал ябуулагшад Н. С. Хрущевые угтахын тулада вокзалда ерээ.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшын зургаануудай толгойлогшонортой Н. С. Хрущев мэндэшэлэлсэнэ.

Ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд Никита Сергеевич Хрущевые халуунаар амаршалаа. Угтагшад баглаа сэсэгүүдые барьяад ерээ.

Вокзал шадарай талмай дээрэ суглараһан олон түмэн хүнүүд нүхэр Н. С. Хрущевые амаршалаа.

Хани, амгалан ёһоной аяншалга дүүрэбэ!

(ТАСС).

Түрэл ороноо бусаба

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индонезидэ аяншалаад, июлиин 6-да Москва бусажа ерээ.

Саг зуурын арадай консультативна конгрессэй, харилсаа холбооной талаар арадай түлөөлэгшэдэй соведэй уряалаар совет парламентаринууд арбан үдэрэй турша соо Индонезидэ айлшалаа.

А. И. Микоян түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индонези орохо замдаа Индиин правительствын болон премьер-министр Лал Бахадур Шастриин уряалаар Индидэ унжөө. Индонезиһээ түрэл ороноо бусаха замдаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Бирмэ болон Афганистанда хүрэжэ, эдэ оронуудай гүрэнэй ажал ябуулагшадтай хөөрэлдөө.

(ТАСС).

БАГШАНАРАЙ СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

Түрүүшын үдэр элидхэлнүүдые, үгэ хэлэгшэдые шагнаһанай һүүлээр хоёрдохи үдэрынь секцинүүд боложо таһараад хүдэлбэ. Һургуулиин директорнүүд, багшанар, олониитын эдэбхитэдэй түлөөлэгшэд үхибүүдые хүмүүжүүлдэг дүршэл шадабари тухайдаа элидхэһэн, хөөрэһэн байна.

Үдэжэ ябаа үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һургуулиин, олониитын, гэр бүлын хүсые зохилдуулан ябуулдаг онол арга тухайдаа секцинүүд дээрэ үгэ хэлэгшэд хөөрэжэ үгэбэ.

Һургуулиин директорнүүдэй, арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшанарай секци үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һургуулиин үүргэ шангадхаха тухай гол, гүлэб хөөрэлдэбэ. Олониитын эдэбхитэдэй түлөөлэгшэдэй секци гэр бүлынхидэй, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулха тухай хэлсэбэ. Предприятинууд, колхозууд, совхозууд, ажахын бусад организацинууд һургуули хоёрой хоорондохи хани барисаа улам үргэдхэхэ, үхибүүдые хүмүүжүүлгын хэрэгтэ бүгэдөөрөө хабаадаха шухала гэжэ энэ секци дээрэ онсолон тэмдэглэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

Советскэ элитэ ехэ поэт, Ленинскэ шангай лауреат Маршак Самуил Яковлевичай удаан саг соо хүндөөр үбшэлжэ, 1964 оной июлиин 4-дэ наһа бараһан тухай СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы ехэ гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет

ИНТЕНСИФИКАЦИИН ЗАМААР

ХУРЬГАДАЙ ТҮРЭҺЭН ЖЭЛДЭНЬ ГҮРЭНДЭ ТУШААХААР ТАРГАЛУУЛХА

Гурбан жэлэй туршада 1830 эрэ хурьгад түлжүүлэгдээ.

Тэдэнэй толгой бүхэнэйнь шэгнүүр 9—11 һаратайдаа 37,6 килограмм татана.

Ц. Б. БУЯНТУЕВ,
Хэжэнгын совхозой хонишон,
СССР-эй Верховно Советэй депутат

Хониной мяханай центнер бүхэнэйнь өөрын үнэ бүхыдөө 26 түхэригөөр, нооһон центнерэй 89 түхэригөөр хямдараа.

Хуурай биостимулятор хэрэглэхэдэ хурьгадай толгой бүриин шэгнүүр хоног соо 94 граммаар нэмэнэ.

Хурьган бүхэнһөө 10 түхэриг 85 мүнгэнэй сэбэр олзо оруулагдаа.

1964 оной ноябрь—декабрь һарада тус совхоз 3000 эрье хурьгадые таргалуулжа гүрэндэ тушааха зорилготой

1. Эрье хонидые олон жэлдэ байлгахада гарзатай

ХУРЬГАДЫЕ ТҮРГЭН зууран түлжүүлдэг арга дүршэл тухайгаа хөөрэхынгөө хажуугаар, үнгэрһэн жэлдэ ямар хүдэлмэри хэһэн тухайгаа тогтохомни.

Урдань ажахыдамнай хурьгад түрэһэн сагһаа хойшо жэлтэй болгогдоодшье байхадаа гүрэндэ тушаагдадаггүй байһан. Эрэ хурьгад шэмхэгдэһэн (заһагдаһан) хойноо хэдэн жэлдэ байлгагдадаг һэн. Иигэжэ харуулагдажа байхадаа мяхан абтана бэшэ, харин гансал нооһо абахын эрхээр үсхэгдэнэ ха юм даа.

Теэд энэ «аргын» совхоздомнай аһаг олзо багатай байһаниинь мэдээжэ. Эрье хонидые олон жэлэй туршада байлгажа харууһалхада, тэдээндэ хэрэгтэй үбһэ тэжээл бэлдэхэдэ гаргашань ехэ. Олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахадамни нооһо, мяханһаань абтаһан олзо доходһоо үшөө ехэ гаргаша хэгдэлэг байһаниинь элирнэ.

Гансашье энэ бэшэ. Ажалые иигэжэ эмхидхэхэдэ хонишодые хүсэд урмашуулнагүй, мяха, нооһо ехээр абаха хэрэгтэнь тэдэниие зоригжуулнагүй бшуу. Яахадааб? Хонишод абаһан түлнүүдээ толгой бүтэн байлгаад, ондоо хүнүүдтэ тушаажа үгэхэеэ бододог, зүгөөр хурьгадые тобир тарган болгохын хойноһоо хүсэд оролдолго гаргагданагүйл.

Бидэниие хурьгадаа муугаар харууһалдаг байгаад, иигэжэ хөөрэлдэнэ гэжэ заримашуул һанахадаа магад. Тиимэ бэшэ. Манай отарынхид абаһан түлнүүдээ холодоо һайн байлгахые оролдоно. **Эхэнүүдһээ илгагдаха үедөө хурьгад тус тустаа 20 килограмм, тэрэнһээ дээшэшье шэгнүүртэй болодог байгаа юм.**

Теэд иимэ ушарай тохёолдодогынь гэмшэлтэй: тобир дорюун хурьгадые ондоо хүнүүдтэ харууһалхые үгэхэдэшни, жэл болоод лэ тэдэмнай һайжархаһаа байха, харин туража муудадаг байна бшуу.

Энээн тушаа холоһоо жэшээ абалтагүй. **Бидэнэр нэгэ жэлдэ 650 хурьгадые тус тустань 37,6 килограмм шэгнүүртэй болгожо, ондоо хонишодто тушаагаа һэмди.** Теэд юун болооб? Үшөө жэл тухай болоод шэгнэжэ үзэхэдэмнай, хэниишье баярлуулаагүй, харин тэдэмнай тус тустаа 31 килограмм шэгнүүртэй болошоод байгаа һэн. Тиимэһээ хонин бүхэн дунда зэргээр 6,6 килограммаар хороо ха юм. Энээн дээрэһээ харахада, отарымнай 650 толгой эрье хонидһоо хэды шэнээн мяхан хороо гээшэб? Иигэжэ эрье хонидые үсхэжэ байхада ямаршье олзогүй гэжэ һанагдана.

Нооһонойншье талые харахада бирагүй. Хоёр жэлтэй болоһон эрье хонидһоо толгой бүриһөөнь оройдоол 2—2,5 килограмм нооһон хайшалагдана.

Энээн дээрэһээ иигэжэ хэлэлтэй. Эрье хонидые олон жэлдэ байлгахын оронда эхэ хонидые үсхэбэрилөө һаа, ажахыдамнай олзо доход бүри ехээр оруулха, нооһо, мяхан ехээр абтаха байна бшуу. Эрье хонидые олон жэл соо байлгахада эхэ хонидой тоо олоншорногүй. Энээниие олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харанабди.

2. Урданай ёһо баримталалтагүй

УРДА ЖЭЛНҮҮДЭЙНГЭЭ ажал хүдэлмэриие хараад байхадаа, бидэнэр саашадаа хайшан гээд ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхэ, ажал дээрээ мүнгэ зөөриин гаргаша багаар хэжэ, абаһан продукциингаа үнэ сэнгые доошолуулха, хонин ажалһаа олзо доход ехээр абаха тухайгаа бодожо байгшабди. Хэрбээ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаа һаа, абаһан хурьгадаа түргэн зууран тобир тарган болгожо, жэлтэй байхадань гүрэндэ тушааха аргатайбди.

1961 ондо түрүүшынхеэ иимэ хүдэлмэри ябуулаа һэмди. Үбэлэй хурьгадые абажа байхадаа, **эхэһээнь илгагдаха үе болотор абаһан түлнүүдээ тус тустань 22—25 килограмм шэгнүүртэй болгохо зорилго табяабди.** Түсэбэй ёһоор 17—18 килограмм шэгнүүртэй болгогдохо байгаа. Отарымнай хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрөө. **Абтаһан хурьгаднай эхэнүүдһээ амяарлагдаха үедөө тус тустаа 27 килограмм татаа һэн.** Тиигэһэнэйнгээ һүүлдэ бүхы хурьгадаа ондоо хүнүүдтэ даалгажа үгэһэн байгаабди. Тиигээд 670 эрэ хурьгадые абажа отарадаа байлгаабди. **Зунай бэлшээриин үедэ эдэ хурьгаднай һайнаар адуулагдажа, тус тустаа 38,2 килограмм шэгнүүртэй болгогдоо һэн.**

Баһал иимэ амжалта тэрэнэй хойто жэлдэ туйлаһан байнабди. Харууһалагдажа байһан 560 эрэ хурьгад 9—11 һаратай болоходоо тус тустаа 37 килограмм, 1963 ондо 600 хурьгад—37,5 килограмм шэгнүүртэй болгогдоһон байгаа. Ажалайнгаа дүй дүршэл дээрэһээ иигэжэ мэдэбэбди: хурьгадые 270—330 хоногой туршада һайнаар харууһалхада шэгнүүрынь дунда зэргээр 35—40 килограмм хүрэхэ болоно. Тиигэжэ гүрэндэ тушаагдахаар болгогдоно ха юм.

Энэмнай хонишодой һайнаар ажаллаһанай ашаар туйлагдаа бшуу. Манай бригадада ажаллажа байдаг хонишод өөһэдынгөө олзые хараад ябадаггүй, харин совхозойнгоо хонин һүрэгые олошоруулхын түлөө, гүрэндөө мяха, нооһо ехээр тушаахын түлөө оролдоно. Бригадымнай хонишод Дэбэ Базарсадуева, Бадма-Цыбик Жигмитдоржиев Гажидма Бадмаева, Бальжима Аюшеева гэгшэд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна.

Хайшан гээд хурьгадаа түргөөр ехэ болгонобта? Иигэжэ зарим хонишод бидэнһээ асуудаг.

Амжалта туйлажа байһан хүн бүхэндэ ямар нэгэн арганууд байгаа ёһотой. Тэрэнэй ашаар лэ амжалта туйлана гээшэ хабди. Урдань хада ямар нэгэн ехэ амжалта туйлажа байдаг хүнүүд хайшан гээд амжалта туйладаг тухайгаа хүндэ хөөрэжэ үгэдэггүй байгша һэн. Мүнөө тиимэ саг бэшэ ха юм даа. Бидэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэлые «нюуса» болгоод байха гэдэггүйбди. Харин тэрэнээ нүхэдтөө дамжуулан үгэхые оролдонобди. Гээгдэжэ ябагшадта туһалхашье ёһотойбди. Энэ бидэнэй нангин уялга.

3. Мяха ехээр абаха гээ һаа—хурьгадые тарганаар түлжүүлхэ

ХУРЬГАДЫЕ ТҮЛЖҮҮЛХЭДЭЭ кошарно-базова арга хэрэглэнэбди. Нарай хурьгад түрүүшын үдэрһөө эхилээд эхэтэеэ сугтаа ами аминдаа хашалтанууд соогуур 7—10 хоногой туршада байлгагдана. Иигэжэ тэдэнээ харууһалжа байхадаа, эхэнүүдыень үдэртөө 2—3 часай туршада хотонһоонь гаргажа, сэбэр агаарта ябуулнабди. Эхэ хонид һүниндөө баһал хашалтанууд соогуураа оруулагдажа, хурьгадтаяа сугтаа хонодог.

Эхэ хонидой 7—10 үдэрэй туршада нарай хурьгадтаяа байһанайнь удаа түрүүшын үедэ бүлэг бүлэгөөрнь байлганабди. Нэгэ бүлэгтэ 20—30 эхэ хонид харууһалагдадаг. Иигэжэ 7 үдэрэй туршада байлгахадаа эхэ хонидые үдэр бүри 3—4 час бэлшээридэ гаргажа адуулнабди. Энэ үедэ хурьгадынь хашалтанууд соогуураа байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэ. Нарай хурьгадта дабһа, хөө, трикальцифосфат, силос болон гурилай зүйл үгтэнэ. Хурьгадай хаамагууд соогуур уһатай хобоонууд табигдадаг.

Хурьгадые тобир дорюунаар түлжүүлхын тулада ехэ анхарал табигдана. Хэрбээ зарим нэгэн хонидһоо тэнхээ тамир муутай хурьгадай абтаһан байбалнь, ветеринарна шалгалтада оруулжа, тиимэ хонидые хурьгадтайнь ондоо хашалта соо байлганабди. Эхэнүүдэйнь һү багатай байгаа һаа, һүн нэмэжэ уулгагдадаг.

Хурьгатай хонидые 20—30 толгойгоорнь 7 хоног соо байлгаһанайнгаа удаа бүлэгүүдыень бүри томо болгожо, 60—70 толгойгоор хубаарилагдана. Энэ ушарта эхэ хонид үдэр бүри бэлшээридэ гаргагдажа адуулагдана. Үбһэ тэжээлээ гамнахын түлөө оролдоно бэшэбди, харин, хонидойнгоо сэбэр агаарта ябажа, һайнаар амархыень харалсана гээшэбди. Бэлшээри дээрэ үдэр бүри гаргагдажа байхадаа, хонид туража зүдэрдэггүй юм.

Хүдэлмэриингөө дүй дүршэл дээрэһээ иигэжэ хэлэлтэй. Илангаяа нарай хурьгад түрүүшынгээ 1 һара соо шэгнүүрээ ехээр нэмээдэг. Хэрбээ энэ үедэнь хурьгад һайнаар харууһалагдажа байгаа һаа, үхэл гарзада оронгүйгөөр түлжүүлэгдэнэ ха юм. Тиигэбэшье хурьгадай тэнхээ тамир хонидойнгоо ямараар харууһалагдажа байһанһаа болодог. Зун, намарай сагта һайса тэнжэһэн хонид үбэлдөө туража зүдэрдэггүй, тиимэ хонидһоо тобир дорюун хурьгад абтадаг.

Хурьгадые бага байхадань боро эдеэндэ һургаха хэрэгтэй. Нарай хурьгадай хэды хоноод байхада бидэнэр һайхан үбһэ үгэжэ эхилнэбди. Мүн хурьгадта гидропонно аргаар ургуулагдаһан ногоон үгтэнэ. Үдэр бүри нэгэ хурьганда 50—75 грамм тиимэ тэжээл үгтэдэг.

Энээнһээ гадна, хуурай биостимулятор нарай хурьгадта үгэхэдэ аша туһа ехэтэй юм. Үнгэрһэн хабар нүхэр Цыпилма Цыденовагай харууһалжа байдаг отарада иимэ арга хэрэглэгдэһэн байгаа. Энэ отарын бүхы хурьгадые 2 бүлэг болгожо хубаарилаад, нэгэ бүлэг хурьгадтань биостимулятор үгэдэг байгаабди. Тиимэ туршалга 500 хурьгадта хэгдэһэниинь һайн үрэ дүн харуулаа. Нэгэ һара үнгэрһэн хойно шалгажа үзэхэдэмнай **биостимулятор хэрэглэһэн бүлэгэй хурьгад тус тустаа хоногой 302 граммаар шэгнүүрээ нэмээгээ.** Харин нүгөө бүлэгэйнь хурьгад 208 граммаар нэмэһэн байгаа. Туршалга хэгдэжэ байһан бүлэгэй хурьгадта толгой бүридэнь 3—5 грамм биостимулятор концентрадтай холигдожо үгтэлэг байгаа.

Энэ арга совхоздомнай саашадаа үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, 13500 хурьгадта биостимулятор үгтэһэн байгаа. Бидэнэр энэ аргые үшөө ерэхэ жэлдэшье хэрэглэхэ һанаатайбди. Ажал дээрээ гүрүү арга хэрэглэхынгээ хажуугаар биостимулятор хэрэглэгты гэжэ бүхы ажахынуудта дурадхаха байнабди. Илангаяа жэл соо байлгагдажа гүрэндэ тушаагдаха хурьгадта биостимулятор хэрэглэхэдэ бүришье аша туһа ехэтэй.

Үбэлэй хурьгад апрель һараһаа эхилжэ эхэнүүдтэеэ сугтаа бэлшээридэ гаргагдана. Эхэ хонидые иигэжэ адуулхадаа, эдеэлсэ һайнтай газараар ябуулнабди. Тэрэнэй һүүлдэ һара үнгэрһэн хойно хурьгад эхэнүүдһээ амяарлагдан, бэлшээридэ адуулагдана. Үбэлэй хурьгад хабарһаа эхилээд, намар орой болотор бэлшээридэ адуулагдажа таргалуулагдана. Илангаяа зунай бэлшээриин үедэ ногоо элбэгтэй газараар адуулагдажа, һайса тэнжээрүүлэгдэдэг юм.

Зунай эхин багта, мүн үбһэ ногооной сэсэглэжэ байхада, хурьгадые һайнаар бэлшээхэ хэрэгтэй. Энэ үедэ ногоон шэмэ ехэтэй байдаг. Тиимэһээ зунай эхин һараһаа зүлгэ ногооной гараад байхада хони хурьгадаа һайнаар адуулхые оролдонобди.

Үбэлэй хурьгад тэнхээ тамир багатай байхадаа зунай зүлгэ ногоон дээрэ шэгнүүрээ багаар нэмээнэ. Муугаар харууһалагдажа ондо ороһон хурьгад зунай бэлшээриин үедэ хүсэд һайнаар түлжэжэ шададаггүй. Тиимэ түлнүүд түргэнөөр томожордоггүй ха юм. Манай отарынхид үбэлэй хурьгадые һайнаар харууһалжа, зунай ногоон дээрэ гараха үедэнь шадал хүсэ ехэтэй болгохые нэн түрүүн оролдоно. Иигэжэ харууһалхада хурьгад түргөөр таргалдаг. Жэл тухай болоод байхадаа гүрэндэ тушаагдахаар болоно.

Хабартаа мал адуулхадаа бидэнэр үглөөнэй 7 часта бэлшээридэнь гаргаад, үдэшэ орой болотор ябуулнабди. Хэрбээ зарим үдэрнүүдтэ һалхи шуурганай боложо,хүйтэн байгаа һаань, хонидые бэлшээридэнь удаан саг соо байлгадаггүйбди. Хабартаа эхэ хонидто, мүн хурьгадта нэмэлтэ тэжээл ехээр үгтэдэггүй, ехэнхидээ бэлшээри дээрэ адуулагдадаг гээшэ.

4. Хурьгадые яажа адуулхаб?

ЗАЛУУ МАЛЫЕ зүбөөр харууһалхада ашаг олзо ехэтэй байһаниинь мэдээжэ. Манай бригадынхид хурьгадаа эхэһээнь амяарлаха үе болоторнь һайнаар харууһалжа үнгэргэнэ. Тэрэнһээ гадна, үбэлэй хурьгадые саг соонь амяарлаха хэрэгтэй. Хурьгадай 5 һаратай болоод байхада эхэһээнь таһалагдана. Хэрбээ энээнһээ үлүү болзорто эхэ хонидые хурьгадтайнь сут байлгабал, хонид туража зүдэрхэ бшуу.

Энээн тушаа юундэ хэлэнэбиб? Ажаллажа байхадаа бидэнэр мүнөөдэрэйнгөө хэрэг һанаад ябаха бэшэ, харин үглөөдэр юу хэхэ тухайгаа бодохо ёһотойбди. Хайшан гээд эхэ хонидые бэлшээн таргалуулха тухайгаа хонишон бүхэн бодохо ёһотой ха юм.

Зунай үедэ адуулга яажа үнгэргэхэб? Бригадымнай хонишод **зундаа үглөөнэй 3 часта хонидоо бэлшээридэнь гаргаад, 9 час болотор адуулна. Энээнэй һүүлдэ уһалагдадаг. Тиигээд 14 часһаа 2 час болотор дахин бэлшээридэ ябуулагдана. Удаань хахад час тухай амаруулаад, һүни орой болотор адуулагдана.**

Зүгөөр совхозоймнай зоотехник ажалай гурим нэгэ бага ондоогоор зохёоһон байгаа. Тэрэнэй ёһоор хонид үдэшэндөө 11 час болотор адуулагдаха байба. Бидэнэр энэ гуримые сахингүйгөөр хахад һүни болотор малаа бэлшээридэ байлганабди. Юуб гэхэдэ, зунай сагта зарим үдэрнүүдтэ халуун байжа, хонид үдэртөө мүртэйгөөр эдеэлдэггүй юм. Тиимэһээ һүниндөө адуулалсана гээшэбди.

Хонишон хүн бэлшээриие шадамараар хэрэглэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр хонидоо адуулжа байхадаа ногоо элбэгтэй газарыень хаража, хонидоо гарганабди. Тии. хэдэ бэлшээриин газар бүхэндэ ногоониинь һайн байдаггүй, зарим газарта хужар багатайшье байдаг. Тиимэһээ бидэнэр хонидоо бэлшээридэ туужа гаргахадаа, хүдөө газарта дабһа адхажа долёолгонобди.

Хужартай газарта ороод ябаһан малые хаража үзэһэншье байгаа бэзэт. Тиимэ бэлшээри дээрэ мал адуулагдахадаа түргөөр таргалдаг ха юм.

Намар болоходо үбһэ ногоон шаралжа муудадаг. Бэлшээриин муудаад байхада, манай совхоздо ондоо аргануул хэрэглэгдэдэг болоо һэн. Совхозоймнай дирекци манай бригадада 10 гектар таряалангай газар даалгаа. Тэндээ обёос наран сэсэгтэй холижо тариһан байгаабди. Энээниие тарихынгаа урда газараа үтэгжүүлээ, уһалаа һэмди. Тиигээд нёдондо август һарада, поли дээрэ ургаһан ногоон һолоомоёо хурьгадтаа эдюулжэ байгаабди.

Тиигээд намар болоходо хурьгад таряанай узуур дээгүүр бэлшээгдэжэ, бүри һайса таргалуулагдаа.

5. Тооложо үзэгты, бодогты!

ЖЭЛТЭЙ БОЛОТОРОО харууһалагдаад байһан хурьгадай ямар ашаг олзо оруулдаг тушаа хөөрэхэмни. **Нёдондоноймнай амжалта иимэ. 650 хурьгадые жэл соо байлгаад, хамта дээрэнь 243,7 центнер шэгнүүртэй болгообди. Дунда зэргээр хурьган бүхэнэй шэгнүүр 37,5 килограмм татаа.**

Экономическа талыень харахада, 1 хурьганда иимэ гаргаша хэгдэнэ: тэжээлэй түлөө 1 түхэриг 52 мүнгэн, салин хүлһэ—1 түхэриг 15 мүнгэн, мүн бусад гаршануудтаяа хамта **1 хурьга харууһалхада бүхыдөө 3 түхэриг 47 мүнгэн гаргашалагдаһан** болоно. Тиигээд ондоо талыень харая. **Нэгэ хурьган бэлшээриин үедэ 17,2 килограммаар шэгнүүрээ нэмээгээ.** Энээниень килограммай 57 мүнгөөр үсхэжэ, оруулһан олзыень тоолоходо хамта 9 түхэриг 80 мүнгэн болоно. Тиигэжэ **нэгэ хурьган гаргашаяа харюулаад, 6 түхэриг 33 мүнгэнэй сэбэр олзо оруулаа** гээшэ.

Энээнһээ гадна. **хурьган бүриһөө дунда зэргээр 1 килограмм нооһон хайшалагдаһан** байгаа. Энээнэйнь 50 процентые сэбэр нооһон дээрэ оруулжа гаргахада, хурьган бүхэн **4 түхэриг 45 мүнгэнэй олзо доход оруулаа.** Тиигэжэ 9 һара соо харууһалагдаһан хурьгад **толгой бүриин 10 түхэриг 78 мүнгэн** гэхэ гү, али отарымнай 650 хурьгадһаа **бүхы дээрээ 7007 түхэриг олзо ороһон байха юм.** Хурьгадые түргэн зуураар үдхэхэдэ олзо доход ехэтэй байһаниинь энэ жэшээ дээрэһээ харагдана.

Гансашье энэ бэшэ. Үбэлэй сагта хурьга абадаг болоһоной ашаар январь, февраль һарада абтаһан эрэ хурьгад 9—11 һаратай болотороо харууһалагдаад, гүрэндэ тушаагдана гээшэ. Хурьгадые түргэн зуураар таргалуулжа, гүрэндэ тушаахада үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээл багаар гаргашалагдаха болоно. Юуб гэхэдэ, эдэ хурьгад хоёрдохи жэлээ үбэлжэнэгүй ха юм.

Би нэгэтэ бэшэ Хориин аймагта болоһон хонишодой зүблөөн дээрэ хабаадаа һэмби. Гадна республикыншье зүблөөндэ хабаадажа, хонишодтой хөөрэлдэһэн байгааб. Тиигэхэдэмни зарим хонишод «нооһо абахын түлөө эрье хонидые олон жэлдэ байлганабди» гэжэ хэлэгшэ һэн. Тиимэ хонишодто иимэ заабари үгэхөөр: **«Хурьгадые түргэн зуураар түлжүүлжэ, гүрэндэ тушаадаг бологты. Тиигээ һаа, энээнэй аша үрыень мэдэхэ болохот!»**

6. Юунэй түлөө тэмсэнэбибди?

МАНАЙ ХЭЖЭНГЫН совхозой хонишод, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хурьгадые түргэн зуураар түлжүүлхэдэ ямар аша туһатай байдагыень мэдэхэ болонхой. Энэ жэлдэ совхознай 3 мянган хурьга энэ аргаар түлжүүлхэ зорилготой. Эдэ хурьгад мүнөө 6 отарануудта байлгагдана.

Ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, хурьгадые 9—11 һаратай болоторнь һайнаар харууһалжа, **тус бүриень 38 килограмм шэгнүүртэй болгохо,** тиигэжэ **жэлэй эсэс багаар эдэ хурьгадаа гүрэндэ тушааха** болонобди.

Хурьгадайнгаа шэгнүүр түргөөр нэмээхын тулада ногоон тэжээл ехээр таригдаа. Шахан таргалуулагдаха хурьгадай 25 толгой бүридэ 1 гектар тарилга хэгдээ. Тэндэнь обёос, горохой холисо тариганхай.

Мүнөө жэлдэ манай бригадада **500 хурьгад түргэн зуураар шахагдажа тушаагдаха юм.** Бригададамнай 10 гектарта горох, обёосой холисо тариганхай. Тарилга хэхэ газараа бидэнэр өөһэдөө элдүүрилһэн, үтэгжүүлһэн, уһалһан байнабди.

Урдынхидал адли үнгэрһэн хабар хурьгадаа эхэнүүдһээнь эртэ таһалаабди. Энэ үедэ хурьган бүхэнэй шэгнүүр 18,6 болоһон байгаа. Энэмнай муу бэшэ амжалта гээшэ. Эды шэгнүүртэй болгогдоһон хурьгад зунай бэлшээриин үедэ һайса таргалха ха юм. Тиихэдэ нёдондонойхиһоо бүри ехэ амжалта туйлаха бэзэбди. Юуб гэхэдэ, сагай уларил һайнаар нүлөөлжэ, бэлшээриин газарта ногоон ехээр урганхай. Һайнаар ажаллабал, манай бригада **хурьгадайнгаа шэгнүүр тус бүриинь 37—40 килограмм болгожо шадаха юм**

Иигэжэ ажаллажа байхадаа бидэнэр хурьгадаа ямараар таргалуулжа тушаахаяа бодожо байнабди. Эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэй хониной мяха гүрэндэ тушаахада центнерэй 67 түхэриг 20 мүнгэн, дунда зэргын мяхан 38 түхэриг сэнтэй байдаг.

* *

БРИГАДЫНГАА ДҮЙ дүршэл, хүдэлмэри тухай хөөрэбэ гээшэб. Бидэнэй хэжэ байһан ажал түрүү хонишодто мэдэгдэжэшье байгаа ёһотой. Тиигэбэшье ажахы бүхэнэй хонишод хурьгадые түргэн зуураар түлжүүлжэ, гүрэндэ тушаанагүй.

Хүдэлмэри дээрэ туйлаһан амжалтамнай ганса бидэнэй туйлажа байһан амжалта бэшэ. Энэ хэрэгтэмнай совхозой директор нүхэр Д. Дугаров, парткомой секретарь нүхэр А. Раднаев гэгшэд ехэ туһаламжа хүргэнэ. Тэдэнэр хонишодой эрилтые хангажа, тэдэнэй үүсхэлые дэмжэжэ байдаг. Энээнтэй хамта зоотехник, ветеринарнууд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Манай Хэжэнгын совхоздо олон жэлдэ хүдэлжэ байһан дүй дүршэлтэй хонишодшье олон. Тэдэнэй тоодо Шоён Намжилов, Гамиля Гарифулина, Шима Ванжилова болон бусад ороно. Тэдэнэй зарим нэгэниинь манай бригадынхидһаа үшөөшье ехэ амжалта туйлажа байдаг.

Нүхэдэйнгөө һайн. бүри үндэр амжалта туйлажа байхадань бидэ һайшаана гээшэбди. Иимэ хүнүүдгэй мүрысэжэ байгаад ажаллахада, ямар һайн гээшэб!

З. ТЭЛИН,
найруулан бэшэжэ абаба.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

НИИТЫН ЭМХИНҮҮД ТУҺАТАЙ

...ашадай культурно-ажаһуу... эрилтые хангаха гээшэ Сове... гол зорилго юм гэжэ КПСС-... I-гай ноябриин Пленум онсо ...йлоо һэн.

...д энэ уялгаа манай загарайн... ...аараар бэелүүлжэ байнаб? ...ы район доторнай нютагай ...э 458 депутадууд һунгагдаа ...эдэнэй олонхинь үйлэдбэри ...хүдэлдэг. Депутадуудай ко... ...нууд баһал хэхэ юумэеэ хэ... ...лдаг. Тэдээн соонһоо Элхиин ...а Соведэй культурно-ажаһуу... комиссиие (түрүүлэгшэнь ...т нүхэр Н. И. Мункина) маг... ...а болоно. Тэдэнэр авторемза... ...болон ниитын бусад эмхинүү... ...жал хүдэлмэриие хараадаа аба... ...үсэбөө табидаг. Клубай, участ... больницын, бусад культурно... ...үдалай эмхинүүдэй юу хэхэ ...ниие заатагүй анхардаг. һүү... ...едэ тэндэ тосхоноо ногооруул... ...убаа хорёолхо, тэрэнэй дэргэ... ...үгэдэй талмай байгуулха гэхэ ...ехэ хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр ...адөө гансал шалгалта хээд ...шодоггүй, харин элирүүлэг... дутагдалнуудые усадхахын хамаг хэмжээнүүдые абадаг.

...ашалан Дээдэ-Элхиин сель... ...й дэргэдэхи хүдөө ажахын ко... (түрүүлэгшэнь нүхэр Спи... ...һүнэй-товарна, шубуудай фер... ...дэй ажал хүдэлмэри ту... ...саг үргэлжэ һонирходог, һү... ...расые дээшэлүүлхын хойно... ...олдодог байна. Эхэнэрэй со... ...й хамта ажаллажа, үндэгэ ...агаар турбан жэлэй түсэб ...хын хойноһоо тэмсэнэ.

Аймагаймнай Советэй гүйсэдкомой дэргэдэ штатнабэшэ таһагууд, ниитын инспекцинүүд эмхидхэгдэнхэй. Онохойн посёлогой Советэй дэргэдэ культурын ниитын таһаг, социальна тэдхэмжын таһагһаа Новоильинскдэ ниитын таһаг, финансова таһагтамнай финансова ниитын инспекци байгуулагданхай. Тэдэниие дүршэл еһэтэй нүхэд хүтэлбэрилнэ.

Бүхы сомоной, сельскэ Советүүдтэ гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшонор томилогдожо, ямаршье салин түлөөһэтүйгөөр хүдэлнэ. Жэшээнь, Доодо-Элхиин сомоной Советэй депутат Семен Антонович Белинский тэдэг нютагтаа ехэ хүндэтэй. Нютагай Советэй депутадаар дүрбэ дахин һунгагдаһан. 1963 оной март һарада сельсоветэй эмхидхэлэй түрүүшын сесси дээрэ сельгүйсэдкомой түрүүлэгшын штатнабэшэ орлогшоор һунгагдаһан. Нүхэр Белинский нилээд наһажаал боложо ябабашье, гүйсэдкомой хүдэлмэридэ утаа эдэбхитэйгээр оролсодог, магазин, столовонуудай, соёлой эмхинүүдэй һайнаар хүдэлхын хойноһоо саг үргэлжэ оролдодог; һунгагшадтайгаа хододоо уулзадаг, улад зондоо хуули шиидхэбэринүүдые ойлгуулжа үгэдэг — иимэл хүн юм. Тиимэһээнь улад зоншье тэрээндэ хододоо хандадаг, шухала заабари, захяашье абадаг байна.

Тэрэшэлэн депутадай бүлэгүүд болон постнууд нютагай Совет бүхэнэй ёһотойл дайшалхы туһалагшадынь болонхой. Манай район дотор 25 тиимэ бүлэгүүд бии. Тэдээн сооһоо Онохойн модо буулгалгын комбинадай дүрбэдэхи участогтахи депутадуудай бүлэг (хүтэлбэрилэгшэнь райсоветэй депутат нүхэр В. А. Титенко) илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Парти, правительствын болон нютагай Советэй шиидхэбэринүүдтэй һунгагшадые танилсуулхын тула тэдэнэр хэдэн дахин суглаа үнгэргөө.

Гадна тус бүлэгэйхидэй үүсхэлээр клубай, магазин болон столовонуудай хүдэлмэри, кино харуулга һайжаруулагдаһан, ниитын гурим сахиха, тосхон һууринниие болбосон түхэлтэй болгохо талааршье ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Мүн Горхоной, Элхиин, Хуушан Бэрээндэхи депутадуудай бүлэгүүд муу бэшээр хүдэлнэ.

Бүхы район доторнай эхэнэрэй 37 советүүд тоологдоно. Эдэмнай ажаһуудалай, үхибүүдые хүмүүжүүлгын, гэр бүлэ доторой, культурна барилгын асуудалнуудые шиидхэхэ тушаа гол анхаралаа хандуулна. Жэшээ болгон Элхи тосхондохи эхэнэрэй советэй (түрүүлэгшэнь В. А. Ганжа) хүдэлмэри дурдамаар. Тус советэйхид һайндэрнүүдые үнгэргэлгэдэ, уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ саг үргэлжэ хабаадалсадаг. Тэдэнэй үүсхэлээр нилээд олон элидхэл, лекцинүүд, ниитээрээ театрта ошолго эмхидхэгдэһэн, магазинуудта болон столовонуудтахи ариг сэбэр гэхэ мэтэ шалгагдаһан байна. Тэдэнэр клубта ходо дежурлажа, ажалшадай амаралтые үнгэргэхэ хэрэгтэ туһалдаг. тосхонло ажаһуугшадай гомдол мэдүүлгэнүүдые дары шиидхэдэг юм. Тиихэдээ гэр бүлые бэхижүүлхэ, үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, ажалшадай ажаһуудалай асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ талаар Кокэтэйн модоной пунктын (түрүүлэгшэнь нүхэр Квашнина), Онохойн модоной комбинадай (түрүүлэгшэнь нүхэр Вашкевич), Загарай тосхоной (түрүүлэгшэнь нүхэр Стрекаловская) болон бусад һууриндахи эхэнэрэй советүүдые магтамаар. Эдэмнай арба арбан үрхэтэ айл бүхэндэ хүсөөржэ, политическэ болон эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Наһа бэеэ хүсэһэн үхибүүдые һургуулида элсүүлхэ талааршье нилээд ехэ юумэ хээ. Жэшээнь, шэнэ Элхиин дунда һургуулиин түрэлхидэй комитедэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Адов) дэргэдэ бүгэдэ ниитын һуралсалай, һуралсал-хүмүүжүүлгын, культурно-ниитын болон санитарно-ажахын — иимэ дүрбэн янзын секцинүүд байгуулагданхай. Тэндэхи түрэлхидэй комитет ажал хүдэлмэреэ һара бүхэндэ түсэблэдэг, заседанинуудаа хирэ хирэ болоод лэ зарлажа, һуралсал-хүмүүжүүлгын янза бүриин олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, турис аяншалга, экскурси, тематическа үдэшэ гэхэ мэтые эмхидхэдэг юм.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай дэргэдэхи ниитын советэй хүдэлмэри гэбэл, хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүдтэ түлөөһэгүйгөөр хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдтэй болонхойбди. 11 библиотекэнүүдтэмнай тиимэ хүнүүд хүдэлнэ.

Нүхэдэй сүүд тухай хэлэхэдэ иимэ байна. Шулуутайн леспромхоздохи тиимэ сүүд (түрүүлэгшэнь нүхэр А. А. Бреклин) эрхим һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ хадаа үнгэрэгшэ хахад жэл соо арба гаран хэрэг хаража үзэһэн. Гэшүүдынь ажалай жаяг журам һайжаруулха тухай арбаад гаран хөөрэлдөө үнгэргөө. Мүн гаргаһан шиидхэбэринүүдээ заатагүй дүүргүүлдэг, сүүдтэ ороһон хүнэй заһархые нарин нангинаар ажаглладаг.

Элхи тосхондохи арадай дружина тухай баһал дурдамаар. Энэмнай нютагайнгаа клуб соо тусхай таһалгатай юм. Тэндэнь ниитын гурим эбдэгшэдтэй гэмсэхэ тухай РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ, арадай дружина тухай дүрим болон бусадшье документнүүд үлгэгдэнхэй. Гадна тэдэнэр нүхэдэй сүүд, эхэнэрэй совет болон клубай советтэй хододоо холбоотойгоор хүдэлдэг.

Пенсионернүүд юу хэнэб? Жэшээнь, Элхи тосхоной 50 гаран пенсионернүүд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ошожо, олохон гэр байшангуудые, хонинной болон гахайн байрануудые заһабарилһан, үбһэ тэжээл, таряа хуряалга дээрэшье хүдэлһэн, пенсидэ гарагшадташье туһалһан байна.

Юрэдөө аймаг соомнай олониитын һайн дуранай 27 янзын 320 эмхинүүд хүдэлнэ. Тэдээндэмнай 2700 хүн хабаадалсадаг.

Гэбэшье, заримануудынь үшөөл ёһоор биража хүдэлнэгүй. Юундэб гэхэдэ, олониитын һайн дуранай эмхинүүдтэ райсоветэймнай гүйсэдкомой таһагууд ёһоор туһалнагүй. Нүхэдэй сүүд, арадай дружинанууд тушаа сүүд, прокуратура болон милициин зургаан анхаралаа багаар табина. Эдэ дутагдалнуудаа тон лэ ойрын сагта усадхаха зорилготойбди.

Саашадаа юу хэхэбибди гэхэдэ, ниитын һайн дуранай эмхинүүдтэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тус эмхинүүдые хүтэлбэрилгэдэ эрхим хүнүүдые шэлэжэ табиха, эдэбхи үүсхэлыень али болохоор дэмжэхэ, депутадуудаа эдэбхитэйгээр хабаадуулха, аймгүйсэдкомой дэргэдэ тусхай семинар эмхидхэхэ, аймгүйсэдкомой болон тэрээнэй таһагуудай зүгһөө туһаламжыень һайжаруулха болонобди. Тиигэбэл, олониитымнай һайн дуранай бүхы эмхинүүдэй бүри һайнаар хүдэлхэ, культурно-ажаһуудалай эрилтые хангаха хэрэгтэ бүри ехэ хубитаяа оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Д. САНЖИМИТЫПОВ,
Загарайн аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Бэшүүрэй найман жэлэй һургуулида үйлэдбэриин практика һайнаар үнгэргэгдэнэ. Зунай амаралтын үедэ тус һургуулиин һурагшад эндэхи колхозой поли дээрэ бригада болон ажалладаг юм. Зураг дээрэ: һурагшад саахарай свёкло таридаг техникэтэй танилсажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Нютаг нютагай соёлой һонин

ЗУУ ДАХИНАА

ПЕТРОПАВЛОВКА (телефоноор абтаба). Аймагай соёлой байшангай уран һайханай агитбригада жэлэй эхинһээ хойшо 100 дахин хүдөө гараба. Эдэ үдэрнүүдтэ агитбригадынхид Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малай зуһалангуудаар ябажа, һаалишад, хонишодто һонирхолтой концерт, кино харуулаа. Тэдэнэртэй хамта аймагай больницын ахалагша врач З. П. Пирогова ябалсажа, зунай сагта бэеын элүүрые хайшан гэжэ сахихаб, махабадаа бэхижүүлхэб гэжэ малшадта хөөрэһэн, хүнүүдые үзэһэн, эм дом үгэһэн байна.

В. КЛОЧИХИН.

ЛЕКЦИ-КОНЦЕРТ

Хори тосхондо июниин 30-най үдэшэ «Совет дуун» гэһэн лекци-концерт болобо. Гүрэнэй филармониин хүгжэмэй лекториие хүтэлбэрилэгшэ И. Я. Забельский совет үеын дуунууд тухай лекци уншажа. забһартань филармониин гурбан артистнар олон дуу гүйсэдхөө. Энэ юрэ бусын концертдэ залаар дүүрэн хүнүүд байгаа.

М. ШАРАПОВ.

ИЛЬИЧЭЙ ПАРТБИЛЕДТЭ ГАРАА ТАБИҺАН ХҮН

1917 оной апрелиин 3-да революциин дүлөөр соробхилон байһан Петроград Ленин багшаяа угтаа бэлэй. Хэдэ мянган хүдэлмэришэд, солдадууд болон матросууд Финляндскэ вокзал дээрэ, мүн дүтэ шадарай үйлсэнүүдтэ дүүрэн сугларба. Владимир Ильич эндэ табигдаһан броневик дээрэһээ хэлэһэн үгынгөө түгэсхэлдэ «Социалис революци мандаха болтогой!» гэһэн юрөөл табяа һэн. Эгээл энэ үедэ Выборгскһээ ерэһэн хүдэлмэришэн Иван Чугурин 600-дахи номерой партийна билет Ленинда барюулба. Тэрэ биледынь партиин Выборгскэ райкомой секретарь Женя Егоровагай гар табилгатай байһан юм. Хүн түрэлтэнэй агууехэ багша Ленинэй партийна биледтэ гараа табиһан Женя Егорова тухай эндэ хэлэхые хүсэгдэнэ.

Латвида энэ хүмнай Элла Крастынь гэһэн нэрэ обогоор алдаршанхай. Зүгөөр энэ фамилинь партийна нюуса нэрэнь байһан гээшэ. Бодото нэрэ обогынь — Элла Марта Лиепинь. Энэ эхэнэр Латвиин Руиен гэжэ заахан городто, бодото революционернүүдэй бүлэдэ түрэһэн намтартай. Эллын эсэгэнь модошо дархан байгаа. Ородой түрүүшын революциин жэлнүүдэй үедэ Якоб Лиепинэй гэртэ нюусаар ходо суглардаг түмэр замшад, бусад хүнүүд хориюултай номуудые уншадаг байгаа.

Элла Лиепинь балшар бага наһанһаа революционно хүдэлмэридэ хамаг һүлдэ зүрхөөрөө шунажа ороһон хүн. Тиин 1911 ондо тэрэ Ригэ ерэжэ, Латвиин социал-демократическа хүдэлмэришэнэй партиин зэргэдэ абтаһан байна. Түрүүшын үедэ хилын саанаһаа ерэһэн хориюултай литература ехэ шадамараар хэрэгтэй тээшэнь эльгээдэг, найдамтай хүнүүдэй дунда листовконуудые тараадаг байба. Городой заха үзүүрээр байдаг заводуудай хүдэлмэришэд тэрээндэ бүхы һанажа, сэдьхэжэ ябадаг юумэеэ нюунгүйгөөр хэлэдэг һэн. Теэд залуухан Элла мүн тэдэнтэй дэлгэрэнгытээр хөөрэлдэдэг байһан.

Латвиин большевигүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Петр Стучка, Мартин Лапис тэгшэд Элла Лиепиниие һайн мэдэдэг, тэрээндэ тон харюусалгатай даалгабари үгэдэг байһан.

Полициин тагнуулшадай ажаглан тухайлдаг болоһон дээрэһээ Элла нюуса байдалда орохо баатай болобо. Тиин Москва ерэбэ, бэедэнь паспортшье, мүнгэншье гэжэ байхагүй. Тиигэн байтараа Москвагай партийна организацитай холбоо барисаатай боложо захалба. Удангүй нюуса типографитай РСДРП-эйн «Тверской бүлэгтэй» танилсажа, революционно уряатай хуудаһануудые таргадаг болоо.

Энэ типографи удаан хүдэлжэ шадаагүй, Элла нүхэдтэеэ хамта полицида абтаһан байна. Элла бүхы наһаараа Эрхүүгэй губерниидэ байхаар сүлэгдэһэн юм.

Большегола гэжэ бишыхан тосхондо Петроград, Москва, Саратов городуудһаа сүлэгдэһэн революционернүүдтэй Элла танилсажа захалба. Удангүй большевик нүхэдынь тэрээндэ эндэһээ зугадан ошохо арга олгоһон гээшэ. Сүлэгдэдэ байһан революционер Николай Григорьевич Козицкида һамганиинь (Евгения Николаевна Егорова) ерэһэн байна. Тэрэ эхэнэр Эллатэй танилсахадаа, зугадалгадань заатагүй туһалха гэжэ шиидэбэ. Тиигэжэ өөрынгөө паспорт, мүнгэ, хубсаһа Эллада үгөө һэн. Элла хэдэ мянган километртэ байһан Петроград Евгения Егорова болоод орожо ерэһэн юм. Мүн энэл фамилияраа манай алдарта партиин түүхэдэ оронхой.

Женя Петроград ерэн сасуугаа революционно хүдэлмэридэ гэдэргээ харангүй оролсоо. Удангүй февральска революци болобо. Женя Егорова партиин Выборгскэ райкомой агитациин таһагые даагша болоод байтараа, 1917 оной мартда энэ райкомойнгоо секретаряар дэбжүүлэгдэбэ.

Выборг! Петроградай большевигүүдэй организациин эгээн найдамтай тулгууринь выборгынхидэй байһаниинь мэдээжэ. Эдэбхи үүсхэлтэй Женя Егорова хүдэлмэришэдэй дунда революционно хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулдаг байгаа. Выборгынхид тэрээндэ тон дуратай, тэрэниие дэмжэдэг, хүндэлдэгшье һэн. Манай Женя — гээд Егоровае В. И. Ленин, Н. К. Крупская ходо нэрлэдэг бэлэй. Егорова Надежда Константиновнагай тон дүтын хани нүхэр байхаһаа гадна, Ильичэй үгэһэн тон харюусалгатай даалгабариие дүүргэдэг байһан.

1917 оной июль һарада болоһон шуһата тулалдаанай һүүлээр Женя өөрынгөө үүсхэлээр, Ленинһээ нюусаар агууехэ багшаяа найдамтай хүдэлмэришэдөөр хамгаалга эмхидхэһэн байна. Женя баһал өөрынгөө үүсхэлээр Петроградай Сердобольско үйлсөөр хуушанай большевик Маргарита Васильевна Фофановагайда Ленинэй байха нюуса квартира бии болгоһон. Ильич Финляндиһаа ерэһэнэйнгээ һүүлдэ октябриин 7-һоо 24 хүрэтэр саг зуурын правительствын тагнуулшадһаа нюусаар эндэ байжа хүдэлмэрилөө һэн. Ленин энэ байрадань байха зуураа, зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэхэ тушаа түүхэтэ хүдэлмэреэ бэшэжэ дүүргэһэн юм.

Тэндэ нюусаар байха үедөө Ленин: «Женя намда тон һайн квартира оложо үтөө» гээд хэлэдэг байгаа. Ильич эндэһээ хэндэшье мэдэгдэнгүйгөөр революционно восстаниие хүтэлбэрилхэеэ революциин штаб — Смольно ошоһон байна.

Латвиин солото революционер, Ильичэй найдамтай нүхэр, революциин гал дүлэн соогуур партиин Выборгскэ райкомой секретарь байһан Евгения Егорова тухай үшөө Эрхүүгэй сүлэлгэһөө тэргэдэхэдэнь туһалһан, 1917 онһоо партиин гэшүүн Е. И. Белая-Иванова, «Новый Лесонер» заводой хүдэлмэришэн байһан И. Л. Сондак болон бусад бидэндэ хөөрэжэ үгэбэ. Тэдэнэр бултадаа Женя Егоровотай суг хүдэлһэн хүнүүд.

Октябриин революциин илалтын һүүлээр Женя Егорова партиин Саратовска губкомой секретаряар, резино-каучуковэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ПК-тай түрүүлэгшээр, ВЦСПС-эй секретаряар хүдэлмэрилөө.

Сталинда һүгэдэн шүтэхэ үеын 1937 ондо Женя Егорова ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр гэмнэгдэн, түрмэдэ наһа бараһан байна. Революционер Женя Егоровагай наһан соотоо хэһэн арюун ажал — хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байлгын эрхим жэшээ мүн.

Я. МУШИН.
ТАСС-ай корр.

БАГШАНАРАЙ СЪЕЗДЫН БОЛОЖО БАЙХАДА

ҺАНАА АМАР БАЙЛТАГҮЙ

...үнөө таанарта һураггүй хүнгэн ...бээзэ. Биданэй хүдэлхэ үедэ ...байгаа гэжэ һананат? Бүхы ша... ...түрэлхид мухар һүзэгэй мунхаг ...соо баригданхай байгша һэн. ...мүнөөнэйш түрэлхид ехэнхинь ...ули һүдартай, ушар ёһо ойлго... ...болоо», — гэжэ анханда багша ...н нэгэ эхэнэр хэлээ һэн. Тэрэ ...талаһаа зүб, зүгөөр нүгөө тала... ...ндүүрнэ. Нээрээшье, мүнөөнэй ...тэй (би хүдөөгэй багша һэн ту... ...дөөгэй байдал тухай хөөрэнэб) ...ид 30-аад оной түрэлхидтэ ор... ...нилээд ондоо болонхой ааб даа. ...һанаагаа амархань эртэ даа. ...булта мухар һүзэгэй нүлөөн... ...ража, сүлөө болонхой гэхэнь ...тай. Тиимэһээ хүүгэдые шажан ...дэ эсэргүүгээр хүмүүжүүлхэ ...лаа һуладхажа болохогүй гэ... ...һананаб. Хуурайгаар ярингүй, ...далһаа тодорхой жэшээнүүдые ...харая.

...иин эхэ эмшэлгын газарта хү... ...залуу эхэнэр юм. Теэд тон ...шье юумэеэ мартажархёод, гэртэһээ гарашоо һаа, яабашье гэдэргээ ородоггүй зантай. «Зориһон тээшээ сэхэ гараад ошохо хэрэгтэй. Гарахаяа гараад, һөөргөө дахин орожо болохогүй: хэрэг бүтэжэ үгэдэггүй, хазагайрдаг юм. Бури заатагүй тиигэдэг», — гэжэ атанханаа алдан, үнэнхэ зүрхэнһөө баталдаг. Таня хүүхэниинь долоодохи класс дүүргээ. Мүн баһа эхэдээл адли зантай. Таня — комсомолка. Багшаньшье, нүхэдыньшье ойлгуулжа, буруу зангыень орхюулжа ядаа...

Люба басаган банида орожо үгэбэгүй гэхэ. Шалтагааниинь гэхэдэ, үглөөдэрынь тоо бодолгоор шалгалтын хүдэлмэри класстань болохо байба. Люба сагаа гамнаа бэшэ, харин «нүгэлшөөгөө». «Ямар нэгэ харюусалгатай шалгалтын урда тээ банида орожо болохогүй: хамаг аза талаангаа һалгаха, элээхэш», — гэжэ Любын нүхэр басаган ойлгуулжа үгэһэн байба.

...һурагша III-ын эхэнь басаганайнгаа гутал сооһоо зэд 5 мүнгэ олобо ха. Үрөөһэн гутал сооһоонь мүн лэ 5 мүнгэн гараба. «Энэмни нихэдээ юун гээшэб?» — гэжэ эхэнь ойлгожо ядаба. Тэрэ минии танил юм. Партиин гэшүүн, ёһотой атеист эхэнэр. Басаганиинь экзаменаа тушаахаа ошоходоо, хоёр гуталайнтаа һуеыдэ нэгэ — нэгэ 5 мүнгэнүүдые хээд ошоһон байгаа бшуу. Энэ ушар хүршэ ород хүгшэнэйнь оролдолго байшоо. «5» сэгнэлтэ абахын тула тэгшэ 5 мүнгэнүүдые һуеыдөө хэхэ юм», — гэжэ хүршэнь 8-хиие дүүргэхэеэ байһан комсомолкодо заажа, тэрэнь этигэһэн байба. Теэд басаган «5» сэгнэлтэ абаагүй, арай шамайхан «3» абаһан юм. Тиигэжэ хүүхэнэй толгой соо үүрлэхэер забдаһан энэ буруу этигэл өөрөө һалаа. Харин Ш. экзамен дээрээ «5» абаһан байг даа! Тиигээ һаа, ямар һабагша татагдаха байһаниинь эли бшуу.

Залуу түрэлхидэй зариманьажалдаа һамшаад, хүүгэдэйнгөө хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа оройлоо табидаггүй байдаг. Хүүгэдэй ясли, саадтүй тосхонуудта тиимэ зоной хүүгэд ехэнхидээ хүгшэн аба, эжын харууһан доро тэнжэдэг. Зүбөөр, зарим залуу түрэлхидһөө үлүү һайнаар ашанараа хүмүүжүүлдэг хүгшэд бии юм бэзэ. Теэд зарим ушарта тад һөөргөөшье үзэгдэл обёоржо болмоор агша. Залуу түрэлхидэй нэгэ һамбаан соогоо анхаран гэхэдэ, хүүгэдынь маани, мэгзэм болоод, элдэб тарни, сагаан гү, али ногоон дара эхэнүүдые үни сээжэлдэжэрхиһэн, наярса уншадаг болоод байха.

— Юундэ эдээниие хэрэггүй юумэндэ һургабат? — гэжэ залуу эхэ ухаа алдаха.

— Таанарай хэрэг эндэ юун бэ? Таанар эдээниие ехэ болгоо һэн гүт? Биданэй хараатүй һаа, яагаад, хүхэрһэн эмэ, ажалда ябаха байгаабши? Миил чаанаһааш яһыеш хуха сохижорхихоб! — гээд хүгшэн эхэ арһанайнтаа хэдэргэ гү, али хабшагаа сэб шүүрэхэ. Мэгдэһэн залуу эхэ түрэһэн үринэртөө наада барюулан гүйжэ гараха.

— А? Ямар бэ? «Иимэ ушар үсөөн ааб даа» — гэнэ гүт, нүхэр уншагша? Үсөөн лэ һаа, тон һайн гээшэ. Теэд... биил даа. Нэрыень нэрлээд яахамнайб. Яһала үзэһэн, хараһанаа бэшэнэбди: Тойроод һайса хараарайт: хуралда ошоһон хүгшэн (илангаяа зунай сагта) ашанараа дасан абаад ошодог. Үгышье һаа, обоо тахилганда дахуулаад гарадаг ха юм. Иимэ жэшээнүүд буряад нютаг бүхэндэ үзэгдэхэ. Хэды болотор иимэ ушарые тэсэжэ, һанаа амархан һууха зонбибди?

Мүнөө сагта, коммунизм байгуулжа байһан үедэ, залуу үетэниие алишье тээшэнь тэгшэ һайханаар хүмүүжүүлхэ гээшэ манай нангин уялга ха юм. Энээн тухай партиин XXII съездын, июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо эли тодоор хэлээтэй. Энэ хадаа гансашье ажалда дуратайгаар, элүүр энхээр үргүүлхэ бэшэ, ухаан сэдьхэлдээ олые багтааһан, бодолтой, эрдэм түгэлдэр хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн удхатай. Тиимэһээ хүүгэдые үлгыһөөнь эхилээд, ухаан бодолыень ариг сэбэрээр хүмүүжүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай болоно. Энэ хэрэг хүүгэдэй дунда атеистическэ хүмүүжүүлгэдэ түрүү һуури эзэлхэ ёһотой. Энэ ганса һургуулиин хэрэг бэшэ гэжэ унинэй мэдээтэй. Энэ бүгэдэндэ хамаатай хэрэг. Хамсыгаа шамажа, хамтын добтолгодо хабаадая!

Ц. ДОНДОКОВА.
Исэнгын һургуулиин багша.
Ярууна.

КУБЫН ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН АМЖАЛТА

Хүн зоной бэеын элүүрые хамгаалха хэрэгтэ Кубын правительство ехэ анхарал хандуулна. Революциин урда тээхитэй сасуулбал, элүүрые хамгаалха хэрэгтэ һомологдодог мүнгэ зөөриин хэмжээн табя дахин нэмээ, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо таба үлүүтэй дахин олон болоо, городууд болон тосхонуудта 160 больница баригдаа, тэндэ хүдэлхэ кадрнуудые национальна университедүүд, мүн 21 больница бэлэдхэдэг. Хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ илангаяа ехээр һайжараа

(ТАСС).

ЭХЫН ЭРХЭ ХАМГААЛАН САХИГДАНА

20 жэлэй урда тээ, 1944 онойиюлиин 8-да СССР-эй Верховно Советэй Президиум «Түрэхэ эхэнэрнүүдтэ, олон үхибүүдтэй, ганса бэе эхэнүүдтэ үгтэдэг тэдхэмжые ехэ болгохо тухай, эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалгын хэрэг улам һайжаруулха тухай» Указ батлан абаһан юм. «Эхэ-герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ, «Эхын алдар» гэжэ орден, «Эхын медаль» тэрэ Указаар бии болгогдоһон.

Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, СССР дотор эхэ болохоёо байгшадай аша туһые харалсадаг, тэрэнэй ажал хэхэ эрхэ хангадаг хуули бэелүүлэгдэжэ байна. Эдэнь ямар гуримаар хангагданаб? Түрэхэ болоо гээд эхэнэр хүниие хүдэлмэридэ абахаһаа арсаһанай гү, али тэрэниие хүдэлмэриһөө гаргаһанай түлөө предприятиин гү, али эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшэд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдана. Тэрэ зэматые 1 жэл хүрэтэр болзороор заһан-заларуулгын хүдэлмэридэ ябуулжа гү, али тушаалһаань гаргажа болохо. Нарайлха эхэнэр хүдэлмэришэн предприятиин гү, али эмхи зургаанай профсоюзай комитедэй зүбшэлтэйгөөр, профсоюзай тэдэ зургаанай баталамжатайгаар лэ ажалһаа гаргагдажа болохо. Тиимэшье ушарта түрэхэ эхэнэр хүдэлмэригүй үлэхэ ёһогүй — тэрээндэ ондоо хүдэлмэри дары үгтэхэ зэргэтэй.

Хуулияар хараалагдаһан эрхын наринаар сахигдабал, нарайлха эхэнэрнүүд һанаа амар байдаг. Үйлэдбэри дээрэ тэдэнэй ажаллаха аятай зохид эрхэ байдал хангагдана. Түрэхэ эхэнэрые һүниин ажалда ябуулжа, сагһаа үлүү хүдэлгэжэ, командировкодо эльгээжэ болохогүй. Шухала ушарай болоо һаа, түрэхэ эхэнэртэ хүнгэншэг ажал үгэхэ, тиихэдээ абадаг салин хүлһыень тэрэ хэбээрнь үлээхэ.

Хүдэлмэришэн, албa хаагша эхэнэр бүхэнэй түрэхэ болоходонь, арбан зургаан неделиин амаралта социальна страхованиин мүнгэнһөө үгтэдэг. Тиихэдээ нарайлхынь урда тээ 8 неделиин, түрэһэнэйнь һүүлдэ 8 неделиин амаралта үгтэнэ. Нормальна бэшээр нарайлаа һаань, хоёр гү, хоёрһоо олон үхибүү түрөө һаань, амаралтань 10 недели хүрэтэр һунаагдаха.

Эхэнэрнүүдэй гүйгаа һаань, салин түлэлтэгүйгөөр гурбан һара гү, али үлүүшье болзортой нэмэлтэ амаралта үгэхэ гэжэ предприятиин гү, али эмхи зургаанай захиргаае хуули уялгална. Түрэһэнэйнь һүүлээр үгтэһэн нэмэлтэ амаралта хүдэлмэриинь стажда тоологдохо.

Манайда эхэ хүн хүндэлэгдэдэг, анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэдэг. 77 мянган эхэнэрнүүдтэ «Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Хэдэн миллион эхэнэрнүүд «Эхын алдар» орденоор, «Эхын медаляар» шагнагданхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ олон үхибүүдтэй 3523 мянган эхэнүүд гүрэнһөө һара бүриин тэдхэмжэ абаһан байна. Тэрээнһээ гадна, хоёр үхибүүдтэй 605 мянган эхэнүүд гурбадахи үхибүү түрэхэдөө гүрэнһөө нэгэн доро үгтэдэг туһаламжа абаһан. Мүн СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной июлиин 8-най Указай гараһанһаа хойшо олон үхибүүтэй, ганса бэе эхэнүүдтэ 34 миллион түхэригэй тэдхэмжэ үгтөө.

1963 ондо үхибүүдэй саг үргэлжын саадуудта, ясли-саадуудта 6,4 миллион үхибүүд хүмүүжүүлэгдээ. Саг үргэлжынхиһөө гадна, мүн зундаа байха сезонно яслинууд, талмайнууд үнгэрэгшэ зун 3 миллион шахуу үхибүүдтэй байгаа. Интернат һургуулинуудта, бүхэли үдэр байдаг группануудта 2,4 миллион һурагшад бии.

СССР-тэ эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй консультацинууд, нарайлалгын гэрнүүд олоор байгуулагданхай. 1913 онойхитой сасуулбал, нарайлха эхэнэрнүүдэй койкын тоо 1963 ондо 30 үлүүтэй дахин олошорһон байгаа. Орон дотор эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй 18,5 мянган консультаци нээгдэнхэй. Хүдэлмэрилдэг, мүн гэрэй ажал хэдэг эхэнүүдтэ түлөөһэгүй, янза бүриин медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

Түрэһэн эхэнэрэй хоёр недели шахуу соо байдаг нарайлалгын гэр һая гараһан үхибүүтэеэ эхынь гэртээ хариһан тухай үхибүүдэй консультацида саг дары мэдээсэдэг юм. Тэрэ үдэртэнь гү, али үглөөдэрынь врач гү, али сестра ерэдэг. Тиихэдэ мидицинскэ сестра түрүүшээр үдэр бүри ерэжэ, үхибүүтэе харууһалхые залуу эхэдэнь заажа үгэдэг. Консультацинуудай, нарайлалгын гэрнүүдэй дэргэдэ түлөөһэгүй социально-правовой кабинедүүд нээгдэнхэй. Түрэхэ эхэнэрнүүд, эхэнүүд болон үхибүүдэй эрхэ, хэрэг хамгаалха уялга тэдэ кабинедүүдтэ даалгагдана.

Олохон эхэнэрнүүд тусхай санаторинуудта, амаралтын гэрнүүдтэ байжа, нарайлхын урда тээхи амаралтаяа үнгэргэдэг. Бага салин абадаг эхэнэрнүүдтэ түлөөһэгүй гү, али хүнгэлэлтэтэй (30 процентын түлбэритэй) путёвко үгтэдэг.

Хүхөөр үхибүүтэй эхэнүүдтэ ехэ эрхэ олгогдоно. Тэдэнэр сагһаа үлүү, һүниин хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэдэг, командировкодо гарадаггүй байха юм.

Хүхөөр үхибүүтэй эхэ бүхэн үхибүүтэе хүхүүлхын тула хахад часай нэмэлтэ забһарлалга ($3^1/_5$ час болоод лэ) абадаг. Энэнь ажаллаһан сагай тоодо ородог.

Бүлэ дотор эхын эрхые сахиулха гээшэ ехэ удха шанартай. Совет хуулиин ёһоор, эхэнэр хүн бүхы талаараа — үйлэдбэриин, гүрэн түрын, ниитын ажабайдалай талаар — эрэ хүнтэй адли эрхэтэй. Энэ гол ёһон эхэнэр хүнэй бүлэ доторхи байдалда мүн лэ хабаадана. Үхибүүдые хүмүүжүүлгын ямаршье асуудал шиидхэхэдээ, эхэ эсэгэ хоёр адли эрхэтэй.

Хэрбээ бүлэ дотор хэрүүл гаража, бүлын һандарха ушарай тохёолдоо һаань, тэрэ арсалдаае арадай сүүд СССР-тэ бэелүүлэгдэжэ байгаа хуулиин ёһоор шиидхэхэ. Зөөри хубаалгын үедэшье эхын эрхэ сахигдадаг. Гэр бүлэ байхадаа олоһон зөөринь, совет хуулиин ёһоор, үбгэ һамган хоёрой хамтын зөөри болоно. Гэрэй ажал хэхэ, үхибүүдые харууһалха талаар һамганай дүүргэдэг үүргэнь зөөри хубаалгын үедэ үйлэдбэри дээрэ гү, али эмхи зургаанда хүдэлмэрилдэг үбгэнэйнь ажалда адляар харагдаха ёһотой. Сүүд хадаа энэ гуримые үндэһэ болгон, зөөриень адляар хубаадаг байна. Хэрбээ бишыхан үхибүүдтэ эхын оролдолго харгалзалгын хэрэгтэй байгаа һаа, сүүдэй шиидхэбэреэр эхэдэнь үлээгдэдэг гуримтай юм. Үхибүүдтэе үлүү һайн материальна эрхэ байдал хангахаб гэһэн эсэгынь найдуулга анхаралда абтадаггүй. Юундэб гэхэдэ, эсэгэһээнь алимент нэхэгдэжэ, материальна талаар хүсэлдүүлэгдэдэг. Һамганайнь үбгэнһөө ехэ салин абадагшье һаа, эсэгэһээнь алимент нэхэгдэнэ.

Гүрэмнай олон үхибүүдтэй, ганса бэе эхэнүүдэй хүүгэдээ хүмүүжүүлхэдэнь ехээр туһалдаг. Гурбадахи үхибүүнэйнгээ гарахада эхэнь нэгэн доро үгтэхэ туһаламжа абана. Удаадахи үхибүүнэйнь гараха бүридэ тиимэ туһаламжын хэмжээн нэмэдэг. Тэрээнһээ гадна, эхэ хүн һара бүриин тэдхэмжэ абадаг бшуу.

Гэрлээгүй эхэнүүдтэшье иимэ тэдхэмжэ үгтэдэг. Ганса бэе эхэнүүдэй үхибүүд саад болон яслинуудта, интернат һургуулинуудта түлөөһэгүйгөөр гү, али багахан түлбэритэйгөөр байлгагдадаг гуримтай. Ганса бэе зарим эхэнүүд хэрбээ ямар нэгэн шалтагаанаар үхибүүдээ өөһэдөө хүмүүжүүлжэ шадахагүй байгаа һаа, тэдэнэй гүрэнэй тэдхэмжэдэ байлгахын тула үхибүүдэй эмхи зургаануудта үгэдэг. Тиихэдээ эхэнь ямаршье сагта үхибүүгээ бусааjа абаха эрхэтэй. Тиигэжэ бусаан абаа һаань, үхибүүндэнь дахяад тэдхэмжэ үгтэдэг болохо юм.

Совет хуули эхын, үхибүүдэй аша туһые найдамтайгаар сахина.

ТАТЬЯНА МАЛЬЦМАН,
юридическэ эрдэмэй кандидат.
(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1964 оной июлиин 8.

АЙЛШАДТАА АЛЬГА ТАШАНАБДИ

РСФСР-эй габьяата артист В. Н. Буримовай хүтэлбэрилдэг Хальмагай гүрэнэй дуунай ба хатарай ансамблиин артистнар манай республикада түрүүшынхеэ айлшалжа байна.

Ансамблиин программада мүнөө үеын ба хуушанай, дуунууд, хатарнууд, мүн композитор-классигуудай зохёолнууд ороно. Артистнар түрүүшынгээ концертнүүдые Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Знамя Ленина», Ленинэй, Хяагтын Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай клубуудта табиба. Улаан-Үдэдэ тэдэнэр ородой драмын театр соо наадаа.

Театрай залые дүүргэшэдэй урда мартагдашагүй гоё һайхан зураг харагдаа.

Өөрынгөө арадай национальна абари зантые ёһотоор харуулжа шадаһан Хальмагай дуунай ба хатарай искусстватай дүтэ танилсажа, тэрэнэй урда доро дахин амаршалһан байна.

Хальмагай АССР-эй габьяата артистнар Валентина Гаряева, Александра Улинова, Эмба Манжиева гэгшэд халуунаар угтагдажа, хэдэ дахин ендэр дээрэ уригдаа.

Тус ансамблиин балетмейстер, РСФСР-эй габьяата артист Н. В. Гинатенкын хүтэлбэрилдэг хатарай бүлэг угаа ехээр сагнагдаба. Харагшадай нэрьемэ альга ташалтаар концерт түгэсхэгдөө.

Республикын ба городой нийтэ эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд бэлигтэй артистнарые халуунаар амаршалаад, саашанхи творческо ажалдаа амжалтануудые туйлахыень, мүн аха дүү хальмаг арадта үнэн зүрхэнэй амар мэндые хүргэжэ ошохыень гуйгаа.

Һүүлдэнь артистнарта Байгал шадарай гоё һайхан сэсэгүүдэй баглаа барюулагдаа.

— Замдаа һайн, жаргалтай ябыт, дахин уулзатараа баяртай, манай хүндэтэ айлшад,—гэжэ улаан-үдынхид сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлээ.

— Танай артистнарые Элистэдэ хүлеэнэбди,—гэжэ хальмаг арадай түлөөлэгшэд харюусаа.—Халуунаар угтаһандатнай һайниие хүргэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хальмагай артистнууд.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

Дороһоо ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха хэрэгтэ хабаатай хүнүүд багшанар, олониитын түлөөлэгшэд оперо ба баледэй театрай зал соо дүүрэн. Хэдыхэн часай урда тээ энэл байшан соо үхибүүдые, залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалаар ехэ үргэн хөөрэлдөөн болоо. Багшанарай, эдэбхитэд-хүмүүжүүлэгшэдэй театрай ендэр дээрэһээ хэлэһэн дүлэтэ үгын сууряанай хүсэд замхаагүйдэ шахуу театрай хүшэгэ нээгдэжэ, энэ ехэ хөөрэлдөөнэй темые уран һайханай, драматургиин хэлээр, дүрэ-образоор үргэлжэлүүлһэн мэтэ байба.

Бидэнэй урда нэгэ бүлын — «Плаховай бүлын» ажабайдалай үйлэ хэрэгүүд хойно хойноһоо гаража ерэнэ.

Манай городой айлшад—Хабаровскын драмын театрай артистнууд зүжэгүүдээ харуулжа эхилэнхэй. «Плаховай бүлэ»—айлшадай хоёрдохи үдэшэеэ харуулжа байһан зүжэгынь. Энэ театрай артист В. Шавринай зохёоһон энэ зүжэгые Армянска ССР-эй габьяата артист Я. С. Циципновский найруулан табяа. Уран зураашань Б. И. Степин.

Хабаровскын драмын театр нютагайнгаа зохёолшодой бэшэһэн пьесэнүүдые сценэ дээрээ табидаг болонхой. Энэнь һайшаалтай гурим ёһо боложо заншанги. Энэ театрай артист Валерий Александрович Шавринай зохёоһон хоёр зүжэгүүд театрай сценэ дээрэ үнинэй табигдадаг, олониитэ харагшадта халуунаар дэмжэгдэдэг юм. «Плаховай бүлэ» гээшэнь залуу драматургын гурбадахи зүжэгынь энэ театрай сценэ дээрэ табигдажа байна. Залуу зохёолшо 1958 оноһоо зүжэгүүдые бэшэжэ эхилэнхэй. Эдэнь оронойнпай бусад театрнуудай сценэ дээрэ табигдажа байдаг.

«Плаховай бүлэ» гэһэн зүжэг соогоо автор һайн һайхан сэдьхэлтэй, сэбэр сэхэ, налагай тэнюун абари зантай хүнүүд тухай хөөрэнэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, үнэн сэхэ ябаха тухай асуудал дэлбэлэн харуулагдана.

Зүрхэнэйнгөө халуун сохисые, энхэрэл һайхан сэдьхэлые хүндэ дууһан зорюулан ябадаг һайн хүнүүд байдаг. Эгээл иимэ ужам налагай абари зантай гэрэй эзэн Иван Николаевич Плахов—РСФСР-эй габьяата артист А. З. Егоров—газаагаа гараад байна. Жара наһанайнгаа жаргалые тэмдэглэхэеэ байһан, буурал толгойтой үнинэй коммунист, халуун хүйтэниие хуу үзэһэн хүн. Гурбан үхибүүдые ургажа томо болгоо. Тэдэнэрынь бултадаа хүл дээрээ гаранхай хүдэлжэ ябана. Тиин эдэнэрэй харилсаан дээрэһээ ямаршье заһар харагданагүй: бултал түрэһэн, гараһан үхибүүд шэнги эсэгэтэеэ хөөрэлдэнэ, ярилдана. Плаховые харахада заримандаа түрэһэншье эсэгэһээ доро бэшэ ха гэжэ һанахаар. Эгээл энээн дээрэ —«үргэжэ» томо болгоһон ушарһаань зүжэгэй бүхы зүрилдөөн зохёогдонхой. Энэ бүлын эбтэй һайханаар һуухадань хоро шараа бусалһан Серафим—артист Л. Н. Коренев—сүйд татахые һэдэнэ. Хэдышье энэ бүлэдэ «тодхор» татаха гэжэ оролдоо һаань, Плаховай үргэмэл үхибүүд абадаа энхэргэн дуратай шэгээрээ үлэнэ.

Юрэнхыдөө энэ зүжэг харагшадые баясуулаа, хүхеэгээ. Зал соо һуугшад айлшадаа ехэ халуунаар угтаба. Хани нүхэдэймнай түрүүшын үдэшэ табиһаншье «Федор Иоаннович хаан» гэжэ зүжэгые манай городой ажалшад халуунаар угтаа. Түрүүшын үдэшэ зүжэгтэ билет абахам гэжэ бэеэ зоболтогүй байгаа.

Д. ЖУГДУРОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): «Плаховай бүлэ», «Хаан Федор Иоаннович» гэжэ зүжэгүүдһээ сценэнүүд харуулагдана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ФУТБОЛ

АРБАН ГУРБАДАХИ УУЛЗАЛГЫН УДАА

Россин Федерациин «Б» классай командануудай дунда эхилһэн мурысөөнэй ээлжээтэ—арбан гурбадахи уулзалга дүүрэбэ. Эндэ али командань түрүүлжэ, алиниинь хожомдожо ябана хаб гээд, хаража үзэе. Һүүлэй хэдэн уулзалгануудай удаа Хабаровск городой футболистнууд наадан бүхэнөө шадамар бэрхээр үнгэргэжэ, дундуур ээлжэ ябаһан һууриһаа түрүү зэргэдэ гаража шадаа. Эдэнэрнай Кемерово городой «Химик» командые 1:0, Прокопьевскын «Шахтерые» 2:0 тоотойгоор шүүгээ. Тиигэжэ эдэнэрнай хамта дээрэнь арбан гурбан уулзалгаһаа 17 очкотой боложо, түрүү һуури эзэлбэ. Нүгөөдэ —баһал 17 очкотой боложо үрдиһэн Ангарск городой «Старт» командынхид хоёрдохи һуури эзэлбэ. Эдэнэр зонын баруун зүгэй городуудай футболистнуудтай наадахадаа яһала һайн ябажа ерээ. Тиигэжэ Семипалатинскын «Цементник», Усть-Каменогорскын «Восток» командануудые 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Владивосток, Томск городуудай командунууд мүнөө дээрээ 16-гаад очкотой, гурбадахи, дүрбэдэхи һууринуудые ээлжэ ябана. Усть-Каменогорск, Омск, Семипалатинск, Благовещенск, Комсомольск-на-Амуре, Прокопьевскын футболистнууд тус тустаа 15 очкотой болонхой. Манай Улаан-Үдын «Армеец» командынхид зоныг баруун городуудаар айлшалхадаа, Семипалатинскын «Цементник» футболистнуудтай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн, Рубцовск городой «Торпедо» командые 4:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Энээгээр «Армеец» бүлгэмэйхид айлшалалгаяа түгэсхэжэ, ээлжээтэ уулзалгануудаа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ болонхой. Мүнөө дээрээ манай «Армеец» 12 очкотой. Красноярскын «Локомотив» — 11, Кемерово, Рубцовскын командунууд 10—9 очконуудтай болонхой.

АРАДУУДАЙНГАА АША ТУҺАДА

КНУТ ЛЁФСНЕС,
Норвегиин Арадай социалис партиин түрүүлэгшэ

Норвегидэ ехэ гашуудал, зүдэрэл ушаруулһан дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ совет хүнүүд манай дүтын союзнигууд байһыень Н. С. Хрущевой айлшалалга норвег арадта һануулна.

Советскэ Союз союзнигуудаймнай дундаһаа гансаараа үнэн һайн хүршэ байһан, зэбсэгтэ хүсэнүүдынь манай ороной зарим хубиие гитлерэйхидэй эзэмдэлгэһээ сүлөөлһэн юм. Гэхэ зуура, «хүйтэн дайнай» номнолшод энэ баримтын түүхэтэ ушар удхые багаар харуулха һэдэлгэ гаргана. Совет орон энэ зорилгоёо дүүргэһэн дары өөрынгөө сэрэгүүдые гаргажа абаашаа һэн.

Совет гүрэнэй Премьер-Министрэй айлшаар ерэлгэ эдэ түүхэтэ хэрэгүүд тухай дурасхаалые һэргээн һануулха, дайнай хойно түрэһэн манай олон тоото залуушуулые хүмүүжүүлхэдэ, оронуудайнгаа хоорондохи һайн, хүршэ харилсаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай байха.

Манай багахан арад агууехэ ород арадтай хүршэнэр болożо, хэдэн зуун жэлдэ хүршын гуримаар зэргэлэн ажаһууна, тиихэдээ атаа мэеэ буляалдан хяаралдаһан ушар хэзээшье байгаагүй юм. Энэмнай —үрэ ехэтэй, хани хүршэ ёһоной харилсаа байгуулха бата бэхи эшэ нүхэсэл болоо.

Манай орондо Премьер-Министр Хрущевой ерэлгые ехэ найдамтайгаар угтанаб, гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэлэн оршохо гол ёһоной бэелэлгэдэ, хүнүүдэй эб эетэй ажаһууха хүсэл эрмэлзэлгэдэ туһа хүргэхэ байха гэжэ этигэнэб. Гүрэнүүдэй эбтэй байлгын политика батадхаха, хэн хэндээ ашагтай худалдаа наймаа дэлгэрүүлхэ, соёл гэгээрэлэй туйлалтануудые хубаалдаха ябадал Норвегиин болон СССР-эй арадуудай аша туһада зорюулагдахань лаптай. Энэ талаар Премьер-Министр Н. С. Хрущевой аяншалга ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

(АПН).

АМЕРИКЫН НОМНОЛШОДОЙ ШЭНЭ МЭХЭ

Социалис оронуудай арадуудай ухаан бодолдо коммунис үзэл бодолой нэбтэрэн бэхижэлгэ, социализмын лагериин аша туһада хүсэнүүдэй бүридэлэй саг үргэлжэ хубилжа байһан ушар һүйдхэлэйнгөө ябуулгын арга хубилгахыень, үзэл сурталай талаар шэнэ һүйдхэл хэхыень америкын хархис номнолшодые баадхана.

Һаяхан Венгриин «Немзеткёзи семле» гэжэ журналда гараһан Петер Хунай «Америкын «зөөлэрһэн» номнол ба тэрэнэй саана юун далдалагданаб» гэжэ статья соо иимэ нэгэ һүйдхэл тухай заагдаһан байна.

«Америкын голос», «Сүлөөтэ Европо» гэдэг радиостанцинуудһаа Зүүн Урдахи Европын оронуудта, мүн «Сүлөөтэй радио» гэдэгһээ Советскэ Союз тээшэ шэглүүлэгдэдэг дамжуулгануудай «амгалан» шэнжэ, манай оронуудтахи ажабайдалай ямар нэгэн талые заримдаа «магтаһан» хэбэр үзүүлдэг ябадал, Петер Хунай хэлэһээр болоходоо, «американска политикын демократическа болоһоноһоо бэшэ, харин үзэл сурталай доотолгоёо үргэдхэхэ, социалис оронуудта эсэргүү һүйдхэлгынгөө хүдэлмэри шангадхаха» гэһэн хүсэлһөө эшэ үндэһэтэй.

Америкын номнолшод 1962 оной ноябрьда гүрэнэй департаментда болоһон ехэ зүблөөнэй һүүлээр, 1963 оной эхеэр номнолойнгоо түхэл шэнжые хубилгаһан байна.

Энэ зүблөөнэйнь материалнуудай тунхаглагдаагүйшье һаа, социализмын лагерьта эсэргүү шэглүүлэн сэрэгэй хүсэ хэрэглэжэ, социалис оронуудые «сүлөөрүүлгын» теори гэдэгһээ америкын номнолшодой арсаха баатай болоһониинь олониитэдэ мэдэгдээ һэн. Иимэ ушар юундэ болооб гэхэдэ, Америкын публицист Джон Скоттын бэшэһэнэй ёһоор, «Хамагые хабаадуулха дайн байлдаанда илалта туйлахаар географическа, экономическа булюу байдал, хүнэй тоогой талааршье булюу байдал баруун гүрэнүүдтэ үгы ха юм... Эдэ бүхы юумые мэдэжэ байгаад Советскэ Союзда эсэргүү дай эхилбэл, аймшагтай, тэнэг ябадал болохо һэн».

Үзэл сурталай талаар нүлөөлэлгэһөө һурагтүй орёо нарин аргануудые, социалис оронуудта эсэргүү һүйдхэлэй ябуулгын бүри мэхэ ехэтэй аргануудые, «сэдьхэл бодолой дайнай ёһо гурим» гэдэгые зэбсэг болгон абаха гэжэ зүблөөн дээрэ шиидхэгдэһэн байгаа.

Жэшээнь, «Сүлөөтэ Европо» гэдэг радиогой венгерскэ таһагай дамжуулгануудһаа Петер Хун иимэ тобшолол хэһэн байна: «Кадарай ёһо гуримые» иимэ юумэ болохо ёһоороол болоо гэжэ мэдээд, юрэл шүүмжэлхэ бэшэ, харин зарим тэды магтаха, зүбөөр харуулһан хэбэртэй болоžо, «сүлөөтэ дэлхэйн» үзэл бодолые һэмээхэнээр номнохо гэһэн заабари тус таһаг американска эзэдһээ абаһаниинь элитэ.

Зарим социалис оронуудта урдань гаргагдаһан алдуу эндүү заһалтые буруугаар тайлбарилан, америкын номнолшод «зүүн ба баруун тээхи оронуудай хоорондо бүри ехэ түгшүүрилтэй болгохые» оролдоно гэжэ Америкын «Крисчен монитор» газета зааһан байха.

Петер Хунай хэлэһэнэй ёһоор, Национальна аюулгүйн соведэй—США-гай президентын сэрэгэй кабинедтэ хамаатай үсөөхэн хүнүүдэй—мэдэлдэ байдаг оперативно-таараалдуулгын бюро социализмын оронуудта эсэргүү номнолые хүтэлбэрилдэг. Түбэй тагнуулай управлени (ЦРУ), США-гай Информационно агентство (ЮСИА) энэ доотолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм гэжэ хэлэнэ. Элдэб олон мэдээсэлнүүдые суглуулан, таараха руунь хэрэглэжэ байха 60 тухай научно-шэнжэлэлгын институдууд тэдээндэ туһалдаг байна.

В. ВАЛЕНТИНОВ.
(АПН).

Варшава танигдахаарбэшээр хубилаа. Арадай засагай хорин жэлэй туршада городто мүнөө үеын шэнэ архитектурын ёһоор баригдаһан гоё һайхан байшангууд, байрын гэрнүүд баригданхай. Эдэ бүхы фашис дээрмэдэгшэдэй орхиһон үнэһэн тобо рог, һандархайнуудай газарта бодхоогдоо. Польшын түб хото эрдэм, наукын, промышленностиин угаа ехэ центр юм. Город үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ, ургана. Зураг дээрэ: Варшавын тэг дундахи олон дабхар байрын гэрнүүдэй барилга харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААДАНҺАА
ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Амжалтатай гээд онсолон тэмдэглэнэ

ПРАГА, июлиин 6. (ТАСС). Скандинавиин оронуудта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой аяншалга амжалтатайгаар дүүрэбэ. Аяншалгын зорилто хүсэдөөр дүүргэгдээ гээд «Руде право» газетэ мүнөөдэр бэшэнэ.

Дани, Швеци болон Норвегидэ советскэ делегациин аяншалга элдэб буруу ойлгомжонуудые зайсуулаа, Советскэ Союздахи байдал болон тэрэнэй политика тухай мэдэдэггүй байһан хүнүүд нюдөө нээгээ гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Скандинавиин эдэ оронуудай олониитын нилээд олониинь совет айлшадай, илангаяа Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдһээ олон юумэ мэдэжэ абаа. Аяншалгын энэ талань ехэ удха шанартай. Скандинавиин оронуудта Н. С. Хрущевой аяншалга уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгада туһалаа гээд «Руде право» газета тэмдэглэнэ. Европын хойто талын оронуудта энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудай ехэ удха шанартай байһаниинь, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгоор Советскэ правительствын үнэн зүрхэнһөө саг үргэлжын оролдолго гаргадаг байһаниинь энэ аяншалгын үедэ эли тодоор харагдаа гээд «Руде право» онсолон тэмдэглэнэ.

„МУНДО“: „Үрэ ехэтэй аяншалга“

ГАВАНА, июлиин 6. (ТАСС). Скандинавиин оронуудта Н. С. Хрущевой аяншалгын дүнгүүдтэ зорюулан, «Үрэ ехэтэй аяншалга» гэһэн гаршагтай редакционно статья Гаванай «Мундо» газетэ толилоо. Тус аяншалга эб найрамдалай хэрэгтэ угаа ехэ туһатай байгаа. Юуб гэхэдэ, энэ аяншалга Скандинавиин оронуудай болон тэдэнэй зүүн талын агууехэ хүршын хоорондохи худалдаа наймаанай, мүн политическэ болон культурна холбооной талаар хани ёһоной харилсаануудыень бэхижүүлээ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха тухай, бүгэдэ нийтын энхэ һайн байдалай тухай һанаагаа зободог хүн бүхэн Балтика шадар үгээ ойлголсолгын улам һайжаржа байһые һаналаа ханангяар тэмдэглэхэ гээд газетэ заана. Европын энэ талын хубида урда тээнь һэжэглэлсэхэ ябадал магад гарадаг байгаа һаа, саашадаа иигэжэ һэжэг түрэхэ ябадал гарахагүйл. Эб найрамдалай, буу зэбсэг хуряалгын асуудалаар нэгэн адли зорилго урдаа табидаг байһаа дүрбэн гүрэнэй правительстванууд баталан гэршэлээ.

Премьер-Министр Никита Хрущевой аяншалга хадаа дэлхэйн бүхы хубинуудтахи арсалдаата асуудалнуудые бултыень хэлсээ хэжэ шиидхэхын түлөө дүрбэн ороной хамтаараа тэмсэлгэдэ үрэ ехэтэй туһа нэмэри болоо гээд «Мундо» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Ростогто хүдэлмэришэдэй конференци нээгдэбэ

РОСТОК, июлиин 6. (ТАСС). Балтика шадарай оронуудай, Норвегиин болон Исландиин хүдэлмэришэдэй конференци мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин делегацие ВФП-тэй генеральна секретарь Луи Сайян толгойлно. СССР-эй Гол мүрэнэй болон далайн флодой хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Г. А. Саенко түрүүтэй советскэ профсоюзна делегаци конференци дээрэ байлсана.

Балтика шадарай оронуудай, Норвегиин болон Исландиин хүдэлмэришэдэй конференциин саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Б. Бух (Дани) делегадуудай үмэнэ элидхэл хээ.

Конференци июлиин 10 хүрэтэр үргэлжэлхэ.

Можо бологшод партиһаа гаргагдаба

АЛЖИР, июлиин 6. (ТАСС). Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин Центральна Комитедэй заседани эндэ болоžо, АНДР-эй президент Бен Белла түрүүлэгшээр һуугаа. ФНО-гой ажал ябуулагша урдань байһан хэдэн хүниие партиһаа гаргаха тухай шиидхэбэри энэ заседани гаргаһан байна.

Алжирай зүүн-урда районуудта зэбсэгтэ үймөө татахые һэдэһэн IV сэрэгэй округой урдын командалагша Мохаммед Шабани, тэрэшэлэн Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин болон правительствын абадаг хэмжээ ябуулгануудые буруушаан элитэ тэмсэл хэхэ замда ороһон Хидер, Мохаммед Будиаф, Аит Ахмед гэгшэд партиһаа гаргуулагшадай тоодо оролсоно. Гүрэндэ эсэргүү, арадта эсэргүү ябуулга хэһэнэйнь түлөө юстициин урдын министр Бентуми, бусад зарим депутадуудые ороной Национальна суглаанай составһаа гаргаха гэжэ ФНО-гой Центральна Комитет дурадхаа.

Партиин политбюро хадаа «Революцида харша этэгээдүүдые нугалхын тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха» эрхэ түлөөлэлгэ ФНО-гой ЦК-да олгоо.

Мексикэдэ президентын һунгалта болобо

МЕХИКО, июлиин 6. (ТАСС). Ороной шэнэ президентын, Национальна конгрессэй сенаторнууд болон депутадуудай һунгалта Мексикэдэ үсэгэлдэр болоо. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор конституционно-революционно зонхилхы партиин кандидат Густаво Диас Ордс президентээр һунгагдаа.

Франциин коммунистнуудай ехэ амжалта

ПАРИЖ, июлиин 6. (ТАСС). Она-Су-Буа (Сена ба Уаза департамент) городто муниципальна һунгалтын болоходо, Франциин коммунистнууд ехэ амжалта туйлаа. Үсэгэлдэр хоёрдохёо дуугаа үгэлгын болоходо, коммунистнуудай дэбжүүлһэн кандидадууд бүхы дуунай захаһаань олые абаһан байна. Зонхилхы парти болоһшо ЮНР-ЮДТ-гэй кандидадууд булигдаа. Городой муниципалитедтэ сүлөө гараһан зургаан һууриие шэнэ һунгалтын болоходо коммунистнууд бултыень эзэлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Н. С. Хрущевой Скандинавиин оронууд — Дани, Норвеги, Швециэр айлшалжа ябаһанаа Москва бусажа ерэһэн тухай ТАСС-ай мэдээсэл; манай республикын арадай гэгээрэлэй бүлэг хүдэлмэрнлэгшэдтэ РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ; «Автомашина аян замда гараба» гэһэн түрүү бэшэг; шэнэ гэртэ нүүжэ орогшод тухай А. Истоминой фоторепортаж;

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хүрэ гадаа түрэһэн жэлдэнь гүрэндэ тушаахаар таргалуулха» гэһэн гаршаг доро Хэжэнгын совхозой суута хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. Бужтуев өөрынгөө хүдэлмэриин баян дүн дүршэл тухай хөөрэнэ; ВОИР-ай областной соведэй түрүүлэгшэ Н. Мальцевай «Эстафета» гэһэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: уншагшадай бэшэгүүд; «Сүүдые үшөө һунаахаар бэлэн...» гэһэн И. Каденевай очерк; Забайкалида болон граждан дайнда хабаадагшадай Хяагтын музейн дэргэдэхи секциин гэшүүдэй эльгэһэн «Баатаршалгын нэмэл дүб тэр бии болгоё» гэһэн бэшэг; Баргажанай леспромхозой директор И. И. Ильиндэ зорюулагдаһан бэшэг; уласхоорондын байдалаар ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Е. Криченивкерэй «Баатарай эхэ» гэһэн корреспонденци; Арадай уран бэлигтэнэй харалга тухай мүн бусад информацинууд толилогдоо.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00160. Зак. № 698.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной июлиин 8.